

Saara Leppänen

ALLE KOULUIKÄISEN LAPSEN KASVU JA KEHITYS

Posteri sairaanhoitajaopiskelijoille

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sairaanhoitajakoulutus

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sairaanhoidtaja (AMK)
Tekijä/Tekijät	Saara Leppänen
Työn nimi	Alle kouluikäisen lapsen kasvu ja kehitys, posterit sairaanhoidtajaopiskelijoille
Toimeksiantaja	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Vuosi	2024
Sivut	55 sivua, liitteitä 10 sivua
Työn ohjaaja(t)	Tuulia Litmanen ja Tiina Lybeck

TIIVISTELMÄ

Lapsen kasvu ja kehitys eroavat monella tavalla aikuisen kehityksestä. Kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat ravitsemus, perimä, terveys sekä huolenpito. Terveellä lapsella kasvu on johdonmukaista ja tasaista.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sairaanhoidtajaopiskelijoille lasten ja nuorten hoitotyön kurssille opetusmateriaaliksi posterit 0-6 vuotiaan lapsen kasvusta ja kehityksestä. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä mielenkiintoa ja oppimateriaalien monipuolisuutta lasten ja nuorten hoitotyön kurssilla käytävän lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen osalta. Aihe on rajattu sen laaja-alaisuuden vuoksi alle kouluikäisiin lapsiin.

Opinnäytetyön toimeksiantaja oli Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Toeutin opinnäytetyön tuotekehitysprosessina. Ideointivaiheessa aloin teemmään suunnitelmaa posterin sisällöstä ja käytin benchmarkingia posterien vertailuun. Luonnosteluvaiheen aloitin tiedonhaulla. Luonnosteluvaiheessa tein päätöksiä esimerkiksi posterin ulkonäöstä ja tekstien sisällöstä. Kehittelyvaiheessa tein Webropol-kyselyn ja työstin posteria valmiiksi. Viimeistelyvaiheessa esitetasin posterin ja saatujen palautteiden perusteella muokkasin sen lopulliseen muotoon.

Valmis posterit on A3-kokoinen juliste. Se on jaettu neljään eri teemaan, jotka sisältävät fyysisen, psykososiaalisen, motorisen sekä aisti- ja kognitiivisen kehityksen. Tarkoituksena oli koota tiivis tietopaketti. Posterissa on käytetty valokuvia tuomalla visuaalisuutta sekä selkeyttä posteriin. Posterin käyttöoikeudet on luovutettu Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululle.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että posterit palvelee käyttötarkoitustaan, koska esitetauksen perusteella syntyneet ideat otettiin käyttöön.

Ensimmäisenä jatkoehdotuksena on, että posterin jokaisesta osa-alueesta olisi mahdollista tehdä oma posterit. Toisena jatkoehdotuksena on, että lapsen kasvusta ja kehityksestä voisi tehdä verkko-oppimateriaalin. Kolmantena ehdotuksena on, että lapsen kasvusta ja kehityksestä voisi tehdä video-oppaan lapsen kohtaamisesta.

Asiasanat: Lapsi, kasvu, kehitys, posterit, 0-6 vuotias, hoitotyö

Degree title	Bachelor of Health Care
Author (authors)	Saara Leppänen
Thesis title	Growth and development of a child under school age, poster for nursing students
Commissioned by	South-Eastern Finland University of Applied Sciences
Time	2024
Pages	55 pages, 10 pages of appendices
Supervisor	Tuulia Litmanen ja Tiina Lybeck

ABSTRACT

A child's growth and development differ in many ways from the development of an adult. Growth and development are affected by nutrition, genetics, health, and care. A healthy child's growth is consistent.

The purpose of the thesis is to prepare a poster about the growth and development of a newborn to six-year-old child as a teaching material for the nursing students at the South-Eastern Finland University of Applied Sciences. The aim of the thesis is to increase the interest and the versatility of the learning materials regarding the growth and development of the child and youth in the course Nursing of children and young persons. Due to the wide-ranging topic, it is limited to children under school age.

The commissioner of the thesis is South-Eastern Finland University of Applied Sciences. The thesis was implemented as a product development process. In the ideation phase, I started making a plan for the content of the poster and used the help of benchmarking to compare a couple of other posters. I started the sketching phase by searching for information. During the sketching phase, I made decisions about, for example, the appearance of the poster, and the content of the texts. During the development phase, I made a Webropol survey and worked on the poster. In the finishing phase, I pre-tested the poster, and based on the feedback I received, I edited it into its final form.

The finished poster is an A3 size poster. It is divided into four different themes, which include physical, psychosocial, motor, as well as sensory and cognitive development. The purpose was to compile a compact information package. Photographs have been used in the poster, bringing visuality and clarity to the poster. The rights to use the poster have been handed over to South-Eastern Finland University of Applied Sciences.

In conclusion, it can be stated that the poster serves its intended purpose, because the ideas generated based on the preliminary testing were put into use.

The first follow-up research proposal is that it would be possible to make a separate poster from each part of the poster. Another follow-up proposal is to make online learning material related to the child's growth and development. Also, a video about encountering the child could be created.

Keywords: Child, growth, development, poster, 0-6 years old, nursing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJA.....	7
3	VASTASYNTYNYT JA IMEVÄISIKÄINEN.....	8
3.1	Fyysinen kehitys	8
3.2	Psykososiaalinen kehitys.....	10
3.3	Motorinen kehitys.....	13
3.4	Aisti ja kognitiivinen kehitys	15
4	VARHAISLEIKKI- IKÄINEN	16
4.1	Fyysinen kehitys	17
4.2	Psykososiaalinen kehitys.....	18
4.3	Motorinen kehitys.....	21
4.4	Aisti ja kognitiivinen kehitys	22
5	MYÖHÄISLEIKKI-ikäinen	23
5.1	Fyysinen kehitys	24
5.2	Psykososiaalinen kehitys.....	25
5.3	Motorinen kehitys.....	27
5.4	Aisti ja kognitiivinen kehitys	29
6	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	31
7	OPINNÄYTETYÖN TUOTEKEHITYSPROSESSI	31
7.1	Kehittämistarpeen tunnistaminen.....	31
7.2	Ideavaihe	32
7.3	Luonnosteluvaihe.....	34
7.4	Kehittelyvaihe	36
7.5	Viimeistelyvaihe	38
8	POHDINTA	43
8.1	Valmiin tuotteen arviointi.....	44
8.2	Opinnäytetyöprosessin arviointi	44

8.3 Eettisyys ja luotettavuus	45
8.4 Johtopäätökset ja jatkokehitysideat	47
LÄHTEET	48

KUVALUETTELO

- Kuva 1. Vastasyntynyt
- Kuva 2. Kallon aukileet
- Kuva 3. 1-vuotias
- Kuva 4. 2–3-vuotias
- Kuva 5. 4-vuotias
- Kuva 6. 5–6-vuotias
- Kuva 7. Posterin luonnos

TAULUKKO

- Taulukko 1. Benchmarking-taulukko

LIITTEET

- Liite 1. Tiedonhakutaulukko
- Liite 2. Kirjallisuuskatsaustaulukko
- Liite 3. Saatekirje
- Liite 4. Kyselylomake
- Liite 5. Posteri

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on alle kouluikäisen lapsen kasvu ja kehitys. Pienen lapsen elämässä hoiva ja huolenpito on hyvin erilaista kuin aikuisella. Lasten hoitotyö on siksi erilaista verrattuna aikuisten hoitotyöhön. Lapsi on pienempi kooltaan, ja lapsen fysiologia ja anatomia ovat omanlaisiaan. Kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat ravitsemus, perimä, terveys sekä huolenpito. Terveellä lapsella kasvu on johdonmukaista ja tasaista. Lapsen kasvuun kuuluu kolme eri vaihetta: imeväisikäisen, lapsen ja murrosikäisen kasvu. Jokaisessa kolmessa vaiheessa on oma kasvusäätelijä, ja alle 2-vuotiaalle tärkein on ravitsemus ja 2-6-vuotiaalle kasvuhormonit ja ravitsemus (Terveyskylä 2023). Lapsen kasvua ja kehitystä seurataan tiheästi neuvolakäynneillä ensimmäiseen vuoteen asti. Tämän jälkeen lapsella on neuvola- ja lääkärikäynnit kerran vuodessa (Riittinen ym. 2020, 9).

Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoille lasten ja nuorten hoitotyön kurssille opetusmateriaaliksi posterin 0-6 vuotiaan lapsen kasvusta ja kehityksestä. Laadin kirjallisuuskatsauksen aiheesta. Aihe on rajattu sen laaja-alaisuuden vuoksi alle kouluikäisiin lapsiin. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä mielenkiintoa ja monipuolisuutta lasten ja nuorten hoitotyön kurssilla käytävän lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen osalta. Lapsen kasvun ja kehityksen osa-alueiksi tässä työssä on otettu fyysinen, sosiaalinen ja motorinen kehitys sekä aisti- ja kognitiivinen kehitys. Opinnäytetyö toteutetaan Jämsän ja Mannisen tuotekehitysprosessin mukaisesti.

Idea alle kouluikäisen lapsen kasvua ja kehitystä käsittelevälle posterille syntyi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun lasten ja nuorten hoitotyön opettajalta Sairaanhoitajakoulutukseen kuuluu lasten ja nuorten hoitotyön opintojakso. Opinnäytetyöni erityisesti laatimani posterin tulee olemaan mahdollisesti osa tätä opintojaksoa. Lasten kanssa työskentely, hoidon arviointi ja sen toteutus pääpiirteissään tulee osata ennen sairaanhoitajaksi valmistumista. Sairaanhoitajille suunnatulla lasten ja nuorten hoitotyön kurssilla alle kouluikäistä lasta käsittelevä oppimateriaali ja niiden monipuolisuus koettiin suppeaksi, minkä vuoksi opinnäytetyö laaditaan.

2 TOIMEKSIANTAJA

Toimeksiantajana toimii Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluun kuuluu neljä eri kampusta, jotka ovat Mikkeli, Savonlinna, Kotka ja Kouvola. Siellä työskentelee yli 900 työntekijää ja opiskelee neljällä eri kampuksella yli 12 000 opiskelijaa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu tarjoaa yli 50 eri ammattikorkeakoulututkintoa sekä ylemmää ammattikorkeakoulututkintoa 30 eri koulutuksessa. Opintosuuntia ovat esimerkiksi sosiaali- ja nuorisokasvatus, liiketalous, turvallisuus, matkailu- ja ravitsemusala. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa on mahdollista suorittaa myös avoimen ammattikorkeakoulun opintoja sekä täydennyskoulutuksia (Xamk s.a.)

Savonlinnan kampuksella voi opiskella sairaanhoitajan, fysioterapeutin, biotekniikan insinöörin, rakennustekniikan insinöörin, jalkaterapeutin, liikunnanohjaajan, sosionomin ja tradenomin tutkinto-ohjelmassa. Sairaanhoitajaksi on mahdollista opiskella päivä- sekä monimuotototeutuksella. Savonlinnassa koulutus alkaa syksyllä elokuussa ja vuodenvaihteessa. Sairaanhoitajakoulutus kestää kolme ja puoli vuotta, ja sen opintopistelaajuus on 210 opintopistettä. Sairaanhoitajan koulutus koostuu merkittävältä osalta harjoittelusta. Lasten- ja nuorten hoitotyön harjoittelu on 2,5 opintopistettä, ja lasten ja nuorten hoitotyön kurssi on 5 opintopistettä (Xamk s.a)

Sairaanhoitajan osaamisvaatimukseen kuuluu kliininen hoitotyö. Kliinisen hoitotyöhön kuuluu lasten ja nuorten hoitotyön opintojakso. Opintojaksolla käsitellään keskeisimmät lasten ja nuorten sairaudet, lapsen ja nuoren kasvu ja kehitys sekä perhetyön eri muodot ja menetelmät (Eriksson ym. 2015, 40). Opinnäytetyöni tulee olemaan osa lasten ja nuorten hoitotyön opintojaksoa. Lasten ja nuorinhoitotyön opintokurssin tavoitteena on esimerkiksi soveltaa näyttöön perustuvaa tietoa lasten ja nuorten hoitotyöstä, ymmärtää lapsen ja nuoren normaali kasvu ja kehitys sekä oppia perheiden tukemista hoitotyössä (Xamk s.a)

3 VASTASYNTYNYT JA IMEVÄISIKÄINEN

Vastasyntyneeksi lasketaan alle 28-vuorokautiset vauvat. Imeväisikäiseksi lasketaan 0–1-vuotiaat. Ensimmäisessä osiossa keskitytään vastasyntyneiden ja imeväisikäisten kasvuun sekä kehitykseen fyysisen, psykososiaalisen, motorisen, kognitiivisen ja aistien kehityksen osalta. Psykososiaalisen kehityksen osiossa kerron, mitä se tarkoittaa ja mikä on kiintymyssuhde sekä miten se vaikuttaa lapsen psykososiaaliseen kasvuun. (Riittinen ym. 2020, 9.)

3.1 Fyysinen kehitys

Vastasyntynyt eli alle 28 vuorokauden ikäinen vauva painaa syntyessään 2500–4500 g ja on pituudeltaan 48–53 cm (Storvik-Sydänmaa ym. 2015, 12, 24). Ensimmäisten päivien aikana vastasyntynyt vauva kuitenkin menettää syntymäpainostaan noin 5–10 %, jonka hän saavuttaa takaisin noin 7–10 vuorokauden iässä (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 20–21). Vastasyntyneestä on kuva alapuolella, (kuva 1). Painon menettäminen vastasyntyneellä johtuu ravinnon saannin niukkuudesta, ulostamisesta ja nesteiden menetyksestä (Storvik-Sydänmaa ym. 2015, 12). Ensimmäisen vuoden aikana lapsi saa paljon erilaisia rokotuksia, esimerkiksi rotavirus-, pneumokokki-, viitosrokote, influenssa- sekä MPR rokotteet. (THL 2023.)

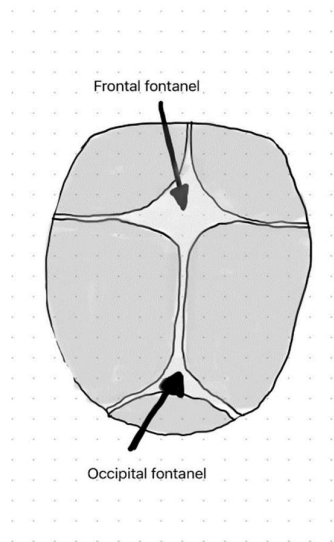

Kuva 1. Vastasyntynyt/
(Microsoft 365 luovan sisällön kirjasto)

Imeväisikäisen saavuttaessa puolen vuoden iän lapsen paino on kaksinkertaistunut ja pituutta on tullut lisää noin 15 cm (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 20). Syntymästä vuoden ikään on paino kolminkertaistunut ja pituuskasvua on tullut noin 25 cm (Storvik-Sydänmaa ym. 2015, 12). Vastasyntyneen lapsen päänympäryys on syntymähetkellä noin 35 cm, ja se kasvaa ensimmäisen vuoden aikana noin 12 cm. Lapsen pää on suurikokoinen suhteessa muuhun vartaloon, mutta se tasaantuu vasta 5–7 kuukauden ikäisenä, jolloin lapsen rinnan ympäryys saavuttaa päänympäryksen mitan. Noin kuuden kuukauden iässä alaleuan hampaat alkavat puhjeta. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 20–21.)

Syntyessään vastasyntyneen pääkallo ei ole täysin umpinainen, mikä mahdollistaa lapsen aivojen nopean kasvun ensimmäisten ikävuosien aikana. Syntyessään lapsella on kallossa saumat, joiden yhtymäkohdissa on kaksi aukilletta eli fontanellit. Näiden tarkoitus on mahdollistaa aivojen kasvua. Aukileet umpeutuvat lapsen kasvaessa, taka-aukile umpeutuu 1–2 kuukauden iässä ja etuaukile 1,5 vuoden iässä. Aukileista on kuva alapuolella, (kuva 2). (Storvik-Sydänmaa ym. 2015, 12, 24.)

Kuva 2. Kallon aukileet (Leppänen 2024)

Vastasyntyneen iholla on valkoista voidemaista lapsenkinää. Kinan tarkoitus on toimia lämmön eristäjänä, suojata sikiötä lapsivedeltä kohdussa sekä auttaa vauvaa kulkeutumaan synnytyskanavassa eteenpäin. Iho vastasyntyneellä on yleensä ohut ja punakka iho ja se saattaa hilseillä. Vauvalla varpaan kynnet kasvavat hitaammin verrattuna sormien kynsiin ja kynnet ovat ohuet.

(Storvik-Sydänmaa ym. 2015, 12.) Vauvan kynsien leikkaamisessa pitää olla tarkka. Kynnet leikataan ensimmäisen kerran vasta parin viikon ikäisenä, koska vauvat saavat herkästi kynsivallin tulehduksen (Terveyskylä 2024).

Pulauttelu on vastasyntyneen normaalia toimintaa. Vastasyntynyt vauva pulauttelee syömisen yhteydessä. Pulauttelu jää pois kokonaan vuoden- puolen- toista vuoden ikäisenä. Kolmikuisista vauvoista puolet pulauttelee vähintään viisi kertaa vuorokaudessa. Pulauttelusta tulee olla huolissaan, jos neuvolassa havaitaan kasvun häiriintymistä tai syntyy epäily refluksitaudista eli maito nousee toistuvasti takaisin vauvan ruokatorveen. Runsaasti pulauttelevaa vauvaa voi auttaa syöttäminen kohoasennossa, röyhtäyttäminen ja tiheämmät syömisen välit. (Kuitunen, 2023). Vastasyntyneen pulauttelu johtuu ruokatorven toiminnasta. Ruokatorvi on vielä epäkypsä (Storvik-Sydänmaa ym. 2015, 12). Ruokatorvi on pienellä vauvalla lyhyt, vain 8 cm. Pulauttelu ei vaadi hoitoa ja sen määrä on yksilöllistä (Kuitunen, 2023).

Unen tarve vastasyntyneellä on suuressa roolissa fyysisen kehityksen vuoksi. Vastasyntynyt nukkuu vuorokaudenajasta riippumatta, keskimääräisesti 14–16 tuntia vuorokaudessa. Hän alkaa löytämään vuorokausirytmensä jo varhain. Kuuden kuukauden ikäisenä vauva nukkuu 10 tuntia vuorokaudessa. Päiväunia hän nukkuu kahdet, jonka määräksi lasketaan 2–4 tuntia. Vuoden ikään asti lapsi herää yöllä syömään kovan ravinnon tarpeen vuoksi. (THL, 2023). Ravinnon vastasyntynyt ottaa äidin rintamaidosta 4–6 kuukauteen asti. Soseiden maistelu rintamaidon lisäksi alkaa 4–6 kuukauden ikäisenä. Kuuden kuukauden iässä lapselle tarjotaan kiinteää ruokaa. Vauvoille suositellaan myös D-vitamiinin käyttöä. (THL, 2024).

3.2 Psykososiaalinen kehitys

Lapsen psykososiaalisen kehityksen käsitteistön on luonut psykiatri Sigmund Freud. Hän on muotoillut lapsen psykoseksuaalisen kehityksen sekä persoonallisuuden kehittymisen teorian. Tämän jälkeen Erik H. Erikson loi kehitysteorian psykososiaalisen kehityksen vaiheista. Eriksonin kehitysteorian, jota on kutsuttu myös psykososiaalisen kehityksen kriisien teoriaksi, mukaan ihminen kehittyy koko elämänsä aikana erilaisten vaiheiden kautta. Nämä vaiheet ovat ikään kuin eri kehitysvaiheiden kriisejä, joiden ratkaisun pohjalta ihmisen

persoonallisuus ja vahva itsetunto kehittyvät. Kun lapsi onnistuu ratkaisemaan nämä kehitysvaihekiisit terveellä tavalla, hänestä tulee täysipainoinen yhteiskunnan jäsen. Eriksonin teoriassa keskeisessä roolissa ovat eri vaiheissa ihmisen vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet suhteessa persoonallisuuden kehitykseen. Kehitysvaiheita kuvataan kahdeksan vauvasta vaariin. Tässä työssä käsittelen kolmea ensimmäistä vaihetta, jotka liittyvät varhaislapsuuteen eli alle kouluikäisen persoonallisuuden ja tunne-elämän kehitykseen. Vaiheet ovat 1. perusturvallisuuden kehittyminen, 2. itsenäisyys versus häpeä ja epäily, 3. aloitteellisuus versus häpeä. (Erikson 1982, 239–247.)

Ensin vastasyntynyt ja alle 1-vuotias lapsi kehittää perusturvallisuuden. Perusturvallisuus kehittyy suhteessa ennustettavaan hoitoon ja hoidon pysyvyyteen, jota yleensä äiti antaa lapselle. Kun vastasyntyneen lapsen perustarpeet ruoka, rakkaus ja turva, tulevat tyydytetyksi, lapselle kehittyy perusturvallisuus. Lapsi pystyy ennakoimaan tilanteita ja luottamaan siihen, että hänestä pidetään huolta. (Erikson 1982, 239–247.)

Sigmund Freudin luoman lapsen psykoseksuaalisen ja mielenkehityksen teorian termit ovat oraalinen, anaalinen ja fallinen. Ne liittyvät mielihyvää aistiviin ruumiinosiin, joilla on suuri merkitys kasvavan lapsen ruumiin toiminnoissa ja joihin hänen mielenkiintonsa kohdistuu eri kehitysvaiheissa. Vauvaan liittyen kerron oraalisen vaiheen merkityksestä ja myöhemmissä kehitysvaiheissa anaalisen ja fallisen vaiheen merkityksestä taaperon ja leikki-ikäisen psykososiaalisessa kehityksessä. (Schulman ym. 2015, 49–50.)

Ensimmäinen vaihe on oraalinen vaihe, johon liitetään myös vauvavuosi. Oraalivaiheessa vauva tyydyttää suun kautta mielihyviä, tutustuu ja ottaa haltuun maailman suulla testaillen, esimerkiksi syö leluja ja tunnustelee erilaisia muotoja ja materiaaleja. (Schulman ym. 2015, 49–50). Sensoriset aistimukset ovat ensimmäisiä äitiä ja lasta toisiinsa sitovia kiintymisen elementtejä. Äiti tuoksuttelee vauvaa ja lapsi aistii äidin ihonkontaktia ja rinnalla ollessaan erilaisia tuntemuksia.

Kiintymyssuhde tarkoittaa lapsen ja vanhemman välistä tunnesuhdetta. Kiintymyssuhde ja varhainen vuorovaikutus kulkee käsi kädessä. Vanhempien kiintymyssuhdemalli vaikuttaa lapsen kasvuun ja sen tunnekehitykseen. (Kauppi

ym. 2014, 17–20). Ensimmäisen elinvuoden aikana kiintymyssuhde on erityinen, koska silloin alkaa muodostua turvallinen kiintymyssuhde lapselle, myönteiselle emotionaaliselle ja kognitiiviselle kehitykselle (Kosonen 2015, 55–56). Kiintymyssuhdemalleja on monia. Kiintymyssuhde alkaa muodostua jo äidin raskaana olon aikana. Synnytyksessä vauvalla on tarve kiintyä hoivaajaansa, koska vastasyntynyt kokee kiintymyssuhteen elinehtona, tämän vuoksi hän kiintyy hoitajaan aikuisen. Kiintymyssuhteella on vaikutusta vanhemman johdonmukaisuuteen. Lapsi pystyy muodostamaan kiintymyssuhteita useaan eri henkilöön samaan aikaan, mutta on ensiarvoisen tärkeää, että vanhemmille syntyisi kiintymyssuhde lasta kohtaan. Lapsi pystyy joustamaan, jos saa elää turvallisessa kiintymyssuhteessa. (Sinkkonen 2022, 39–49).

Kiintymyssuhteeseen vaikuttaa vanhemman johdonmukaisuus. Vuorovaikutuskokemuksista eli siitä, miten lapsi tulee lohdutetuksi ja kokee turvallisuutta vanhemman tuottamana, rakentuu sisäisiä työskentelymalleja. Kun vanhemman vuorovaikutus on sensitiivistä ja vanhempi kommunikoi avoimesti lapselle, lapsi pystyy rakentamaan toimivat ja joustavat psyykkiset rakenteet ja paremman resilienssin eli persoonallisuuden joustavuuden. (Sinkkonen ym. 2003, 95, 99). Jukka Mäkelä sanoo Sinkkonen teoksessa, että riittävän turvallinen kiinnittyminen on perusedellytys lapsen hyvälle neurobiologiselle kehitykselle. (Sinkkonen ym. 2003, 123).

Vauvaa syötetään useasti päivässä, jolloin se luottaa, että saa riittävästi ruokaa ja oppii muistamaan, ettei hotkiminen kannata ja toisaalta kun vaihdetaan vaippaa monesti päivässä, syntyy representaatioita. Representaatiolla tarkoitetaan asioiden toistamista vauvan kanssa. Jos vauva itkee, hän tarvitsee lohdutusta, koska se edistää kiintymyssuhdetta. (Sinkkonen 2022, 39–44, 49). Vastasyntynyt alkaa ilmaisemaan itseään ilmeillä, äännelemällä ja huitomalla raajoja. Vastasyntyneellä katsekontaktit ovat lyhyempiä verrattuna imeväisiin. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 20–21). Syntymästä lähtien vastasyntyneellä on vahva vuorovaikutuspyrkimys, aistien ollessa valmiita vastaanottamaan tietoa ympäristöstä ja lähellä olevista ihmisistä. Vastasyntynyt on hereillä ollessaan yhä aktiivisempi seuraamaan ympäristöään. (Anttila ym. 2007, 39).

3.3 Motorinen kehitys

Motorisen kehityksen vaiheessa lapsi oppii ensimmäisen ikävuoden aikana liikkumaan lähestyen ensin ryömimällä, sitten konttaamalla ja lopulta kävellen kohti äitiään. Vauva oppii vähitellen suuntaamaan kiinnostustaan ja muuttamaan sekä säätelemään käytöstään toivotun päämäärän mukaan. (Sinkkonen ym. 2003, 93–94.)

Vastasyntyneellä vauvalla motoriseen kehitykseen kuuluvat olennaisena osana heijasteet, jotka lapselle ovat jo kehittyneet sikiöaikana. Heijasteilla tarkoitetaan tahdosta riippumattomia refleksimäisiä toimintoja, joiden avulla lapsi esimerkiksi syö, tarttuu ja tasapainottaa itseään. Esimerkiksi näiden heijasteiden ansiosta vastasyntyneen eloonjäanti on mahdollista. (Armanto & Koistinen 2007, 164). Vastasyntyneen lapsen oraalsiin heijasteisiin kuuluvat hamuamisheijaste sekä imemis- ja nielemisreaktio ja yökkäysreaktio. Nämä heijasteet mahdollistavat lapselle syömisen äidin rinnasta tai pullosta. (Storvik-Sydänmaa ym. 2012, 15.)

Hamuamisheijaste on lapsella toiminto, jolla hän kykenee reagoimaan nälkään ja ihokosketukseen ennen syömistä. Tämä ilmenee lasta hellästi poskelle koskettaessa, jolloin lapsen pää ja suu kääntyvät kosketuksen suuntaan. (Salpa ym. 2010, 89). Imemis- ja nielemisreaktio taas pitävät vastasyntyneellä lapsella huolen siitä, että hän kykenee rytmittämään imemisen ja nielemisen mahdollistaen ravinnon saannin (Storvik-Sydänmaa ym. 2012, 15). Tässä yhteydessä yökkäysreaktio toimii rinnakkain imemis- ja nielemisreaktion kanssa. Yökkäysreaktio pitää vastasyntyneellä hengitystiet avoinna samalla estäen ruoan pääsyn hengitysteihin. (Salpa ym. 2010, 89.)

Vastasyntyneen lapsen toonisiin heijasteisiin kuuluu tarttumisheijaste, moron heijaste ja Babinskin heijaste. Tarttumisheijaste on hyvin alkukanteinen heijaste. Heijaste esiintyy 0–3 kuukauden ikäisillä vauvoilla asetettaessa heidän kämmenelleen etusormi. Tällöin lapsen sormet puristuvat nyrkkiin ja tarttuvat kohteeseen. Sama heijaste esiintyy myös varpaissa, mutta heikommin (Haataja 2014). Moron-heijaste, toisin sanoen säpsähdyshijaste on lapsella heijaste, joka aktivoituu lapsen menettäessä pään hallinnan. Heijasteen aktivoituessa lapsen yläraajat ojentuvat vartalon sivuille suoriksi molemmin puolin ja

kämmenet avautuvat, jonka jälkeen välittömästi yläraajat koukistuvat jälleen ja palaavat vartaloon (Storvik- Sydänmaa ym. 2012, 15). Babinskin heijaste on lapsen isovarpaassa nähtävä reaktio, kun jalkapohjaa kosketetaan. Alle vuoden iässä lapsen isovarvas nousee ylöspäin, joka kuitenkin muuttuu alaspäin kipristyväksi toiminnaksi ajan myötä (Storvik-Sydänmaa ym. 2015, 16).

Imeväisikäisen kahden ensimmäisen kuukauden aikana vauva alkaa kohdistamaan katsetta ja käsiin alkaa tulemaan tarttumisheijastetta. Kolmannen kuukauden aikana vauva alkaa kohottamaan päätään vatsalla ollessa, sekä laittamaan käsiä suuhun ja kurkottelemaan esineitä kuten leluja. Kolmen kuukauden ikäisenä varhaiset heijasteet alkavat heikkenemään. Nelikuisena vauva oppii kääntymään vatsalta selälleen sekä tavoittelemaan esineitä kaksin käsin. Viiden kuun ikäisenä vauva oppii istumisen tuettuna lyhyitä hetkiä. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 22). Puolivuotiaina vauva alkaa itsenäisesti pitämään tuttipullosta kiinni kahdella kädellä ja tarttuu esineisiin yhdellä kädellä. Vauva oppii istumisen ilman tukea 8–9 kuukautisena sekä alkaa ryömiä ja kontata. Hienomotoriikassa lapsen pinsettiote sekä molempien käsien käyttö korostuu myös saman ikäisenä. 10 kuukauden – 1 vuoden ikäisenä lapsi oppii seisomaan ilman tukea, kävelemään tuettuna sekä kiipeämään portaita. Lapsi oppii myös syömisen sekä riisumisen itsenäisesti. Hienomotoriikassa sormien hallinta kehittyy. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 22).

Vauvan kielen kehitys alkaa jo kohdussa. Vauva kuulee jo kohtuun äidin puheen piirteitä. Syntymänsä jälkeen vauva tunnistaa äidin äänen. Vastasyntynyt kykenee jäljittelemään toisen ihmisen ilmeitä. Tämä todistaa, että aistit ovat valmiimpia, kuin varhaisissa kehitysteorioissa on uskottu. Jo puolen vuoden iässä vauva tekee vuorovaikutuksellisia aloitteita ja mukauttaa omaa vuorovaikutustaan toiseen. Ensimmäisen ikävuoden aikana äidinkielen äänneiden erottelu kehittyy merkittävästi sekä vokaalien että konsonanttien osalta. Vauvaikäinen harjoittelee kieltä jokelteleamalla. Vuoden ikään mennessä lapsi hahmottaa, että puheella viitataan esineisiin ja ympäristön kohteisiin. Lapsi alkaa oppia sanoja ja lauseita. (Silven 2006, 2–3.)

3.4 Aisti- ja kognitiivinen kehitys

Kuukauden ikäisenä vauvalla alkaa Piaget'n mukaan sensomotorinen vaihe, jossa hän alkaa huomata kohteen kirkkaana, kun se sattuu näkölinjaan, sekä oppii kuulemaan tarkasti ääniä. Kahden kuukauden ikäisenä hän aloittaa kohteen seuraamisen tarkasti, esimerkiksi vanhempien tekemisen. Kolmikuisena vauva seuraa kohdetta katseellaan sekä oppii lopettamaan liikkeen, mikäli ääni on liian kova. Neljän–viiden kuukauden ikäisenä vauva alkaa leikkiä esimerkiksi leluilla, kääntää päätä ääntä kohden, vieden käsiä keskilinjaa sekä tunnistaa perheenjäsenen kasvot. Kuuden kuukauden ikäisenä alkaa vierastamisen vaihe. Kahdeksan–yhdeksän kuukauden ikäisenä lapsen tarkka havainnointi kehittyy. Vuoden iässä lapsi hahmottaa tilaa, jossa hän on. Lapselle muodostuu suuntakäsitys. Hän on kiinnostunut erilaisista muodoista, ja ensimmäisiä ovat neliön sekä ympyrän muotoiset kuviot (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 22.)

Vastasyntyneen näöntarkkuus on huono. Vastasyntyneen näköaistimukset ovat vauvan kehitykselle tärkeitä. Karsastus vastasyntyneellä on hyvin tavallista, koska silmien yhteisnäkö ei ole vielä kehittynyt. Muutamien viikkojen aikana vauvan näön kohdistaminen kehittyy. Vaikean karsastuksen tutkiminen on tärkeää, koska siihen voi yksilöllisesti liittyä toiminnallisen heikkonäköisyyden kehittyminen. (Lappi 2001, 979–984). Vauva räpsäyttää silmiään, silloin kun niihin osuu valo. Vastasyntynyt alkaa luomaa katsekontaktia noin 2–3 viikon ikäisenä. Tuntoaisti vastasyntyneellä on herkin suussa. Vauvalla on iholla runsaasti hermopäätteitä sekä ne ovat erityisen herkkiä koskettamiselle, minkä vuoksi iho kontakti ja läheisyys ovat tärkeitä vauvalle, koska hän kokee olonsa turvalliseksi. Viiden vuorokauden ikäisen vauva erottaa äidin maidon sen tuoksusta sekä tunnistaa vanhemman tuoksun, sillä kun hän saa olla lähellä. Ääniin vastasyntynyt reagoi pelästymällä tai silmiä räpäyttämällä, jotka ovat hänelle kovia. Vauva rauhoittuu äidin äänestä tai musiikista. Vauva kuitenkin viihtyy paremmin pienesti äänekkäässä tilassa. Vastasyntyneellä makuaistit syntyneet heti. (MLL, 2023)

Vastasyntyneellä värinäkö on heikko. Ensimmäisen kuukauden aikana vastasyntynyt tunnistaa harmaan eri sävyjä. Tällöin silmän keskiosa, jota käytetään värien näkemiseen ei ole vielä kehittynyt. Seuraavien kuukausien aikana

vastasyntyneen värinäkö kehittyy ja 6–10 kuukauden iässä vauvan värinäkö on kehittynyt aikuisten värinäön tasolle. (Honkaranta 2007, 160–161).

4 VARHAISLEIKKI-IKÄINEN

Varhaisleikki-ikäinen on 1–3-vuotias, josta käytetään nimitystä taapero. Seuraavassa osiossa keskitytään varhaisleikki-ikäisen kasvuun sekä kehitykseen fyysisen, psykososiaalisen, motorisen ja aisti- ja kognitiivisen kehityksen osalta. Alapuolella on yksivuotias (kuva 3) ja kaksi-kolmevuotiaasta (kuva 4) havainnoimassa ikäryhmäänsä. Yksivuotiaan neuvolassa tutkitaan motorista kehitystä ja kasvukäyriä. Lääkärikäynti on puolentoista vuoden ikäisenä. (Riitinen ym. 2020, 11.) Ensimmäiseen hammaslääkəriin lapsi menee yksi- tai kaksivuotiaana. (Hakulinen ym. 2021.)

Kuva 3. Yksivuotias lapsi

Kuva 4. 2–3-vuotias lapsi

(Microsoft 365 luovan sisällön kirjasto)

4.1 Fyysinen kehitys

Leikki-ikäisen lapsen kasvu tasaantuu noin vuoden ikäisenä (Terveyskylä 2023). Kehon rakenne muuttuu, kun lapsi kasvaa. Seisomalla mitataan pituus, mikä on konkreettista fyysistä kasvua. (Makkonen S 2018, 27). Vuoden ikään mennessä lapsen paino lisääntyy keskimäärin 6 kg ja pituutta tulee keskimäärin 25 cm. Maitohampaat puhkeavat noin 2 vuoden iässä, ja tulee runsaasti uusia hampaita. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 25.) 1-vuoden ikäinen lapsi alkaa totuttelemaan potalla käymiseen, ja noin 3–vuotiaana aletaan tottumaan siitä pois. Lattajalkaisuus on normaalia, ja se kestää 3-vuotiaaseen asti. (Terveyskylä, 2023.)

Yksivuotiaana on tärkeää selvittää neuvolan tarkastuksessa vanhempien jakaminen, tukiverkosto, lapsen ravinto, kasvu ja kehitys asiat. Tarkastuksessa katsotaan pituus, paino, päänympäryys, ihon kunto, kuulo, näkö sekä karkea että hienomotoriikan toimiminen kävelyssä tuettuna tai tukematta ja käsien toiminnallisuus leluilla leikkimisessä. Tärkeää seurata lapsen puheesta, miten hän vastaa annettuihin kysymyksiin ja miten puhe on kehittynyt sekä ymmärtääkö lapsi puhetta hyvin. (Hakulinen ym. 2021). Tarkastuksessa annetaan myös tehosterokote influenssasta sekä vesirokosta. (THL, 2023).

Puolitoistavuotiaana tarkastuksessa selvitetään laaja-alainen arvio lapsen hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavista tekijöistä sekä lapsen kasvuympäristöstä. Laaja-alaisessa arvioinnissa on myös mukana lääkäri terveydenhoitajan lisäksi. Laaja-alaisessa arvioissa lapselta tutkitaan samat asiat kuin ensimmäisenä vuonna, mutta kuunnellaan myös lapsen keuhkot, sydän sekä tunnustellaan vatsan alue. Pojilta tarkistetaan myös kivekset. Keskustelun aiheena ovat lapsen voimakas oppiminen sekä oman tahdon kehittyminen. (Hakulinen ym. 2021).

Kaksivuotiaana tarkastuksessa tuetaan perhettä hyvinvoinnissa, vuorovaikutuksessa ja vanhemmuudessa. Keskeiset aiheet ovat ravintotottumukset, kasvatusasiat, lapsen kasvu ja kehitys. Tarkastuksessa otetaan paino, pituus, päänympäryys, kuulon tutkiminen, näön tarkastus ja kyky vastavuoroiseen katsekontaktiin. Lapsesta katsotaan myös karkeamotoriikan käytössä juokseminen, pallon potkaisu ja hienomotoriikassa kynän käyttäminen sekä

palikkatornien rakentaminen. (Hakulinen ym. 2021). Tehosterokote tulee influenssaan kaksivuotiaana. (THL, 2023).

Kolmevuotiaana tarkastuksessa keskustellaan lapsen kasvatusasioista, ravitsemustottumuksista sekä kasvusta ja kehityksestä. Lapselta tutkitaan kuulo ja mitataan päänympäryys, paino, pituus, lähinäkötesti. Tutkimusten lisäksi lapselle tehdään neurologisen kehityksen kartoitus kolmevuotiaana. Neurologisen kehityksen kartoitus tehdään Lene-menetelmää käyttäen. Lene menetelmä on tehtäväkirjan ja käsikirjan yhdistelmä. Lene-menetelmässä arvioidaan karkeamotoriikkaa, vuorovaikutusta, tarkkaavaisuutta sekä kuulo- ja näköhavainnoiteja. Lisäksi arvioidaan käden ja silmän yhteistyötä, omatoimisuutta, leikkisyyttä, visuaalista hahmotusta, lukivalmiuksia, puheen ymmärtämistä ja sen tuottamista sekä käsitteiden ja kuullun hahmottamista. (Hakulinen ym. 2021). Influenssarokotteen tehoste ja hammaslääkärin tarkistus tulevat kolmevuotiaana. (THL 2023).

Uni ja ravitsemus ovat varhaisleikki-ikäiselle erityisen tärkeitä. Lapsi ei jaksakaan keskittyä arjen askareisiin, jos nukkuu ja syö liian vähän. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää huolehtia lapselle sopivat rytmit vuorokaudelle. Ruokailussa yksivuotias lapsi alkaa opettelemaan syömään samaa ruokaa perheen kanssa ja oppimaan ruokatottumukset. Lapsen olisi hyvä syödä 4–6 kertaa päivässä. Kasvikset, marjat, viljat sekä maito toimivat lapsille syömisen perustana. Kovia rasvoja, sokeria ja suolaa tulisi välttää. (THL, 2024). Keskimääräinen unentarve 3–vuotiailla vaihtelee 10–13 tuntiin vuorokaudessa. Päiväunia nukutaan yhdet kahdesta ikävuodesta alkaen. Kolmevuotiaana ne voivat jäädä pois. (THL, 2023).

4.2 Psykososiaalinen kehitys

Toinen kolmesta varhaislapsuuteen liittyvästä psykososiaalisen kehityksen vaiheesta on ”epäily ja häpeä versus itsenäisyys”. Taaperoikäinen lapsi on kiinnostunut ympäristöstään ja siitä, mitä ympäristössä tapahtuu. Tässä ikävaiheessa lapsi pystyy itse jo suoriutumaan jostakin itsestä tai läheisistä huolehtimiseen liittyvistä asioista ja hänelle onkin tärkeä saada onnistumisen kokemuksia vaikkapa itsenäisestä ruokailusta, ulkovaatteiden pukemisesta ja riisumisesta tai äidin auttamisesta pikkusisaruksen hoidossa. Taaperoikäinen

haluaa auttaa vanhempaa ja tehdä asioita itse. On hyvä ottaa huomioon, ettei lasta rajata liikaa tai nöyryyttävästi, koska se vaikuttaa taaperon luottamukseen. Lapsen turvallisuus on kuitenkin ensisijainen asia. (Erikson 1982, 242–245).

Freudin psykoseksuaalisen kehityksen teoriassa taaperoikäinen on niin sanottu anaalisessa vaiheessa. Lapsi ottaa haltuun omia ruumiintoimintojaan ja opettelee siistiksi. Lapsi tulee tietoiseksi suolen ja rakon toiminnasta, ja vanhemmat voi tässä ikävaiheessa opettaa lasta huolehtimaan omatoimisesti tarpeistaan ja siisteydestä. Taaperoikäinen oppii kulttuurisia normeja suhteessa eritteisiin joskus häpeänkin kautta. Lapsi voi suunnata kiinnostuksensa opittuihin normeihin esimerkiksi muovailuleikkeihin ja hiekkakakkuleikkeihin. Näin lapsi voi toteuttaa mielitekojaan normien sallimissa rajoissa. (Mankinen ym. 2015, 146–148)

Vauvan ja äidin suhteessa tapahtuu muutosta täydestä riippuvuudesta itsenäistymiseen. 1–3-vuotiaana lapsi yksilöityy omaksi persoonakseen ja lapsen symbioottinen suhde äitiin muuttuu symbolisemmaksi. Tässä ikävaiheessa siirtymisessä auttaa erilaiset lapselle rakkaat tavarat esimerkiksi nalle, nukke tai ”rätti”. Tällainen lapselle tärkeä tavara auttaa lasta säilyttämään kokemuksen äidin hoivasta. Tällaista esinettä nimitetään siirtymäobjektiksi. Lapsi valitsee itse lelun, josta tulee hänelle siirtymäobjekti, joka muistuttaa vanhemmasta erotilanteissa, joissa lapsi on vaipumassa uneen tai menossa vaikkapa päiväkotiin. (Saraneva, 2003, 155–169).

1–3-vuotias lapsi oivaltaa sen, että ihmisten sisäiset kokemukset ovat erilaisia. Sisäiset kokemukset ovat yksilöllisiä ja niitä voi jakaa läheisissä ihmissuhteissa. Pienelle lapsellekin syntyy inhimillinen perustarve, joka on halu ymmärtää toista ihmistä ja tulla itse ymmärretyksi. Lapselle syntyy kyky tunteiden yhteensovittamiseen. Tätä kutsutaan mentalisaatiokyvyksi. Mentalisaatiokykyyn liittyy myös reflektiokyky eli kyky tunnistaa tunteita ja tarpeita sekä omia että toisten ja niiden yhteyttä käyttäytymiseen. Kun ymmärtää toisen mieltä ja tarpeita on mahdollista ennakoida, mitä vuorovaikutuksessa tapahtuu. Ennakointi on keskeistä turvallisuuden tunteen syntymisessä. (Kalland 2007, 65). Lapsen mentalisaatiokyvyn kehittymisen kannalta keskeistä on vanhemman emotionaalinen läsnäolo ja kiinnostus lapsen mielenmaailmaan. Lapsi oppii pitämään

mielessään kahta erilaista mieltä: omaa sisäistä maailmaansa ja toisen erillistä sisäistä maailmaa. Mentalisaatiokyvyn kehittyminen on keskeisesti yhteydessä lapsen terveeseen psyykkiseen kehitykseen. (Sinkkonen 2022, 45).

Leikki on lapsen työtä. Tutkijat kuvaavat, että leikissä toteutuu asioita, jotka tekevät leikistä lapselle tärkeän kokemuksen. Lapselle leikki tuottaa iloa. Leikki on vapaaehtoista ja lapsi ohjaa sitä itse. Lapsella on leikkiin sisäinen motivaatio ja leikki on spontaania ja improvisoituja. (Järvinen 2022, 17). Lapset oppivat uusia kykyjä fyysisiä ja sosiaalisia taitoja esimerkiksi vuorovaikutusta ja ristiriitojen ratkaisemista. (Bachleda, A. 2017). Leikissä on läsnä yhtä aikaa kaksi maailmaa, lapsen sisäinen ja ulkoinen maailma. Lapsi käsittelee asioita myös symbolisesti. Lapsi nauttii leikissä vertauskuvallisesti asioiden tekemisestä ja kokeilee eri asioita. Leikissä lapsi voi tuhoja ja palauttaa, vahingoittaa ja korjata, liata ja puhdistaa. Leikissä on mahdollista olla kaikkivoipa ja kokea mielihyvää. Leikki on keino työstää fantasiamaailmaa ja tiedostamatonta mielen osaa ja käsitellä sisäisiä konflikteja. (Lintu 2015, 107–108)

Sisarusten vaikutus lapsen identiteetin kehityksessä on merkityksellistä. Taaperoikäiset lapset kykenevät sisarusten kiusaamiseen ja kiusoitteeluun. Lapsi ottaa sisarusten tavaroita ja tuhoaa heidän tekemisiään. Noin kaksivuotias lapsi alkaa enemmän kiinnostua sisarusten tekemisistä ja seuraa äidissä kiinni olemisen sijaan sisaruksiaan. Kiusoitteeluun ja fyysiseen vahingoittamiseen esimerkiksi toisen lapsen tai äidin puremiseen liittyvästä mahdollisesta vahingonteon ja syyllisyyden tunteesta lapsi saa kiinni vasta kolmen ikävuoden jälkeen. Sisarusten olemassaolo on kuitenkin lapselle todella tärkeää. Jo pieni lapsi kokee tunteita suhteessa sisaruksen läsnäoloon tai poissaoloon. Sisarukset toimivat peilinä kasvulle ja kehitykselle ja opettavat sosiaalisia sääntöjä. Sisaruksilla on myös merkitystä lapsen turvallisuuden tunteen kehittymiselle. (Rannikko 2008, 33 & 37).

Taaperoiässä lapsi aloittaa usein päivähoiton. Lapsen ja vanhemman välisessä vuorovaikutuksessa tärkeää on, että vanhempi kykenee ennakoimaan ja jäsentämään arkisia tilanteita ja tukemaan lasta niin, että lapsi voi saada onnistumisen kokemuksia oman kehitystasonsa mukaisesti. Mirjam Kalland kuvaa päivähoiton laadun tärkeyttä suhteessa varhaislapsuuden tunnesuhteiden laatuun. Lapsi tarvitsee päivähoitossakin henkilön, joka ottaa vastaan

hänen tunteensa ja auttaa niiden säätelyssä samoin on tarpeiden kanssa. Lapsi tarvitsee stressitasonsa säätelyyn aikuisen tasapainottavaa vuorovaikutusta. Tutkittaessa lapsia päiväkotielämässään on todettu, että stressitasojen säätely on tärkeää lapsen käyttäytymisen esimerkiksi aggressiivisen tai vetäytyvän käyttäytymisen suhteen. Taaperon kehitysvaiheessa kiintymyssuhteessa korostuu turvan tuominen, kun lapsi tutustuu kävelevänä ja motorisesti kykenevänä ympäröivään maailmaan. Vanhemman tai hoitajan syli on tärkeä paikka. (Sinkkonen ym. 2011, 150–152).

4.3 Motorinen kehitys

Motorisella kehityksellä tai taidolla tarkoitetaan prosesseja, jossa yhdellä tai monilla kehon osilla suoritetaan tahdonalaista liikettä tai tavoitteellista toimintaa. Taidot kehittyvät biologisten tekijöiden ja olosuhteiden vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa. Varhaisvuodet ovat kehitykselle erittäin tärkeitä, koska silloin biologinen kehittyminen lapsella auttaa erilaisten karkeamotoristen suorittavien taitojen oppimista. Jos ympäristön suhteet mahdollistavat sen eli harjoitus, kannustus ja ohjaus. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 34).

Varhaisleikki-ikäisen lapsen motorinen kehitys tapahtuu vaiheittain. Pikkulapsen kielen ja puheen kehitys ovat keskeisellä sijalla. Kertova minäkuva muodostuu kielen rakentumisen avulla. Pikkulapsi pystyy puheen kautta välittämään myös tarpeita, tunteita sekä ajatuksia muille. Yksivuotiaana lapsi oppii nimeämään erilaisia asioita sekä esineitä kuten lamppu, pöytä ja tuoli. Hän oppii ymmärtämään ja noudattamaan erilaisia lyhyitä käskyjä ja ohjeita. Lisäksi hän oppii myös tunnistamaan sanoja ja erilaisia ilmaisuja ja alkaa muodostamaan kaksisanaisia lauseita. Lapsen ensimmäiset sanat ovat yleensä äiti ja isä. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 25.)

Seisomaan nouseminen on yksivuotiaalla vielä heikkoa, koska hän kaatuilee usein mutta tuettuna onnistuu kävelemään, portaissa liikkumaan sekä heittämään palloa. Hän oppii kehittämään pinsettiotetta, ja kääntämään kirjan sivua. Kaksivuotiaat tykkäävät touhuta paljon. Kaksivuotias kantaa tavaroita kädessään ja välillä piilottelee niitä, hyppää ja juoksee ketterästi, kävelee portaissa tasa-askelin, potkaisee palloa sekä osaa piirtää kynällä kämmenotteella. Hän tykkää myös rakennella palikoilla isoja torneja. (Puustjärvi 2024, 117.)

Kaksivuotias alkaa opettelemaan monikkojen ja verbien taivuttamista (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 25). Kolmevuotias osaa jo tasapainotella, ja hänellä on hallussa liikunnan taidot. Hän nauttii myös toistoista sekä toiminnasta. Motorisessa kehityksessä hän osaa pukea ja riisua vaatteet itsenäisesti, piirtää ympyrän, kävellä portaissa, hypätä tasajalkaa, ja seistä yhdellä jalalla sekä pujotella helmiä lankaan. Samaan aikaan hän haluaisi tehdä useita asioita sekä kokeilla eri tehtäviä. (Puustjärvi 2024, 117.)

Varhaisleikki-ikään tullessa liikunnan määrä korostuu ja se on tärkeää lapsen motorisessa kehityksessä. Lapsi ei käy liian villinä tai ylikierroksilla jos lapsi liikkuu paljon. Lapsi kehittyy paljon liikunnallisesti 1–3-vuotiaana. Hän oppii yksi-kaksivuotiaana kävelyn sekä kiipeämisen ja juoksemaan kolmen ikävuoden tiennoilla. Liikunnallisesti lapsi osaa kiivetä esimerkiksi tuolille ja heittämään palloa. Hyvä liikunta määrä olisi kolmetuntia päivässä, joka olisi reipasta, kevyttä tai vauhdikasta liikuntaa fyysisen aktiivisuuden kannalta. Tunnin kestäviä istumisjaksoja tulisi välttää. Rauhoittumiseen sekä rentoutumiseen tulisi varata hyvin aikaa. (UKK- instituutti, 2024).

4.4 Aisti ja kognitiivinen kehitys

Varhaisleikki-ikäinen tutkii tarkasti ja ahkerasti ympäristöään. Lapsi hahmottaa oman kehonsa ja kehittyy tarkkaavuuden suuntaamisessa ja ylläpitämisessä sekä tunteiden säätelyssä. Lapsen puhe ja kieli kehittyvät (Puustjärvi 2024, 91). Kaksivuotiaana lapsi alkaa enemmän puhumaan ja käyttämään 2-5 sanaa lauseissa. Kolmevuotiaana lapsi alkaa kyselemään sekä opettelemaan verbien taivuttamista persoonamuodon mukaan. Esimerkiksi lapsi osaa kertoa, kenen kanssa hän on tehnyt jotain. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 25.)

Kolme-neljävuotiaana alkaa yleensä uhmaikä. Lapsi kamppailee vanhempiaan vastaan, kun toisaalta haluaa olla riippumaton vanhemmistaan ja toisaalta haluaa jotain sellaista, mitä eivät vanhemmat voi hänelle sallia. Leikki-ikäinen pyrkii ilmaisemaan omaa tahtoaan ja tunteitaan erottuakseen vanhemmista. Lapsi opettelee hallitsemaan omia impulssejaan ja hallitsemaan itseään (Piaget 1988, 84). Siltala (2015, 195) kirjoittaa: ”Kognitiivisten kykyjen edellytys ja merkki on lapsen ilo kyvystään oivaltaa, toimia, vaikuttaa, kontrolloida,

odottaa ja kestää oppimis- ja oivaltamisprosessinsa eri vaiheissa ja tilanteissa.”

Kun lapsen ymmärrys kehittyy, hänen tietoisuutensa itsestä kasvaa. Lapsen kiinnostus itseään kohtaan on suurta kolmannella ikävuodella. Kolmevuotias lapsi osaa sanoa oman ikänsä ja sukupuolensa. Lapsi ilmaisee itseään sukupuoliroolien kautta ja kiinnittää huomiota tunnistamiinsa sukupuoliominaisuuksiin. (Rannikko 2008, 94)

Piaget`n (1988, 146) kuvaamissa lapsen toimintojen kehityksessä mainitaan skeemat. Leikki-iässä muodostuu toiminnanskeemat eli ”rakenne, joka säilyy toistuessaan, lujittuu harjoittamalla ja sopeutuu ympäristön vaihteluihin”. Skeemat toimivat lapsen päättelyn perustana. (Storvik-Sydänmaa ym. 2012, 27.) Tarkempi havainnointi kehittyy noin vuoden iässä. Lapsi hahmottaa erilaisia tiloja ja suuntia tämä mahdollistaa esimerkiksi sen, että lapsi kykenee etsimään piilotettua lelua. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 22.)

5 MYÖHÄISLEIKKI-IKÄINEN

Myöhäisleikki-ikäinen on 4–6-vuotias. Viimeisessä osiossa keskitytään myöhäisleikki-ikäisen kasvuun sekä kehitykseen fyysisen, psykososiaalisen, motorisen sekä aisti- ja kognitiivisen kehityksen osalta. Alapuolella on (kuva 5) neljävuotiaasta sekä (kuva 6) Kuusi-viisivuotiaasta lapsesta. Neuvolassa käydään kerran vuodessa tarkastuksessa 4–6 vuoden ikään tultaessa. (Riittinen ym. 2020, 11.) Lapsella on kerran vuodessa säännöllisesti hammaslääkärin tarkastus (Hakulinen ym. 2023).

Kuva 5. Neljävuotias lapsi

Kuva 6. Viisi ja kuusivuotiaat lapset
(Kuvat Microsoft 365 luovan sisällön kirjasto)

5.1 Fyysinen kehitys

Neljä–viisivuotiaana lapsen paino lisääntyy noin 3 kg vuodessa ja pituutta tulee lisää noin 5–10 senttiä vuodessa. Yleensä maitohampaat irtoavat viiden vuoden iässä, ja ensimmäisiä pysyvät hampaita alkaa tulla. Kuusivuotiaasta alkaen tulee kasvupyrähdyksiä (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 26.)

Neljävuotiaana tehdään laaja terveystarkastus hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin asioihin. Tarkastuksessa keskustellaan lapsen kasvuympäristöstä, vanhempien hyvinvoinnista ja terveydestä. Varhaiskasvatuksen henkilö tulee arvioidaan lapsen taitojen ja ryhmässä selviytymisen tilannetta, jos vanhemmat tähän suostuvat. Keskustelussa käydään myös paljon muita aiheita, kuten uni, lepo, puheen kehitys, kehontunnetaidot, turvataidot, sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus, leikkikaverit sekä kaveritaidot. Tutkimuksissa mitataan paino, pituus, näkö, kuulo ja pääympäryys. Lisäksi mitataan neliraajapaine ja verenpaine, kuunnellaan sydänäänet, keuhkot ja syke, tunnustellaan vatsa. Annetaan tarvittavat rokotukset, katsotaan ihon kunto, tehdään suvun sairauksien karkottaminen sekä pojilla kivesten katsominen. Neljävuotiaana olisi hyvä kiinnittää huomiota lapsen ylipainon hallitsemiseen. (Saarinen ym. 2023). Lapsi saa tehostetun influenssan lisäksi, nelosrokotteen. (THL, 2023).

Viisivuotiaana tarkastuksessa kiinnitetään huomiota perusmittausten lisäksi kuulon testaaminen audiometrillä, näön tarkastus, verenpainen mittaaminen, puheen kehitys. Puheen kehityksen erilaisista testeistä kerron tarkemmin motorisessa kehityksessä. Lisäksi viisivuotiaalle voi tehdä tarvittaessa neurologisen kehityksen kartoituksen eli lenen. Lene testi on samanlainen kolme sekä

neljävuotiaana. Tarkastuksessa keskustellaan kasvun ja kehityksen lisäksi myös puheen kehityksestä, psykososiaalisesta kehityksestä liittyen vastavuoroisiin sosiaalisiin suhteisiin, ravitsemuksesta, tottumisen oppimisesta, liikunnasta ja levosta. (Hakulinen ym. 2023). Rokotusohjelman mukaan viisivuotiaalle kuuluu tehostettu influenssa ja vesirokko, mikäli ei ole sairastanut sitä. Koronarokotta myös suositellaan lapsille. (THL, 2023).

Kuusivuotiaan neuvolassa tarkastuksessa kiinnitetään huomiota perusmittausten eli painon, pituuden, päänympärysten lisäksi, yökasteluun, neurologiseen kehitykseen sekä erilaisiin näkötesteihin. Tarkoituksena on tukea perheen hyvinvointia ja vuorovaikutusta. Neurologisen kehityksen voi tarvittaessa tehdä Lene testillä sekä kielellisen kehityksen testin lumiukko testillä, tällä saadaan tietää mahdollinen lukivaikeus. Tämän ikäiselle olisi myös hyvä lukea iltaisin, jotta lapsi saa rauhoittua unille. Kuusivuotiaana neuvolassa keskustellaan kasvun ja kehityksen sekä ravitsemuksen lisäksi kasvatuksellisista asioista sekä sosiaalisista suhteista. Perheeltä selvitetään myös mahdolliset huolenaiheet. Mikäli lapsi on ylipainoinen, se olisi hyvä ottaa huomioon sekä puhua asiasta vanhempien kanssa. (Hakulinen ym. 2023). Kuusivuotiaan rokotusohjelmaan kuuluu MPRV, vesirokon kolmas annos sekä influenssan tehosterokote. (THL, 2023).

Lapselle ravinto ja uni ovat erityisen tärkeitä fyysisen kasvun vuoksi. Jos unen määrä on liian pieni, silloin lapsi ei kasva. Lapsi tarvitsee unta 10–13 tuntia vuorokaudessa, josta yönunet ovat vähintään 10 tuntia. (THL, 2023). Ravinto myöhäisikäisillä on melkein samanlaista, kun varhaisleikki-ikäisellä. Maitotuotteita, viljaa sekä marjoja tulisi syödä paljon. Kasviksia olisi hyvä olla noin 200–250 grammaa. Suolaa, sokeria ja kovia rasvoja tulisi välttää. Kohtuullisesti käytettynä lapsi voi syödä kanaa ja punaista lihaa. (Ruokavirasto, 2024).

5.2 Psykososiaalinen kehitys

Kolmas psykososiaalisuuden vaihe Eriksonin kehitysvaiheiteoriassa on syyllisyyden tunne versus aloitteellisuus. Ennen kouluikää lapsen kehitysvaiheen tarkoitus on opettaa aloitteellisuutta. Vanhempien tehtävänä on vahvistaa, että lapsen empatiakyky ja moraali kehittyvät. Lapsi oppii myös itsehillintää ja hänelle kehittyy käsitys yliminästä. Tarkoittaa, sitä että lapsi oppii ymmärtämään

sääntöjä ja hänelle kehittyy käsitys oikeasta ja väärästä eli moraalikäsitys alustavasti. (Erikson 1982, 245–247).

Freudin psykoseksuaalisen ja mielenkehityksen teoriassa puhutaan fallisesta vaiheesta. Fallisessa vaiheessa lapsi kokee niin sanotun oidipaalisen konfliktin. Konfliktissa kuvataan lapsiperheessä syntyvää kilpailutilannetta, jossa poikalapsi kiintyy äitiinsä ja tyttölapsi isäänsä. Lapsi yrittää saada toista sukupuolta olevan vanhemman suosion ja kokee samaa sukupuolta olevan vanhemman uhaksi. Kehityksessään lapsi ikään kuin suostuu kompromissiin: samaistuminen samaa sukupuolta olevaan vanhempaan toimii paremmin. Lapsi luo omaa sukupuoli-identiteettiään näissä samaistumisissa. 5–6-vuotias miettii vanhempien välistä suhdetta eri tavalla ja ymmärtää, että se on erilainen kuin mikään muu perheenjäsenten väline suhde. Vanhempien rakkaus ja monipuolinen kannattelu on tässä fallisessa vaiheessa tärkeää lapselle, koska kuvattuihin oidipaali kokemuksiin liittyy pelottavia mielikuvia ja tunteita esimerkiksi toisen vanhemman tuhoamisesta ja toisaalta hylätyksi tulemisesta. Lapsen kehityksen kannalta oidipaalisuus on keskeinen vaihe, jolloin lapsi irtaantuu erillisyyteen ja itsenäisyyteen vanhemmistaan ja löytää omaa identiteettiään. (Schulman ym. 2015, 251–253).

Freudin teorian mukaan ylimmän kehityksessä 4–6-vuotiaalle lapselle kehittyy sisäinen psyykkinen kontrolli ja lapsi liittyy ympärillä olevaan kulttuuriin ja sosiaaliseen arvo- ja normimaailmaan. Oidipaali-ikässä lapset tutkivat ja käsittelevät leikeissään ajankohtaisia huolen, ahdistuksen, ilon ja ylpeyden teemoja. Tytöt tutkivat prinsessaleikeissään lapsenomaisesti naiseutta ja sen ulottuvuuksia. Pojat leikkivät sankarihahmoja, jotka ovat vahvempia ja kyvykkämpiä kuin isänsä. (Schulman ym. 2015, 267–268).

Myöhäisleikki-ikäinen pystyy osallistumaan roolileikkeihin. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 25). Lapsi työstää ja ennakoii pelottavia ja ahdistavia tapahtumia mielikuvitusleikeissään esimerkiksi lääkäriä käyntejä tai uuden vauvan syntymistä perheeseen. (Schulman ym. 2015, 254). Psykososiaalisessa kehityksessä on tärkeää neljävuotiaana saada samanikäistä seuraa. Viisivuotiaalle on hyvin tärkeää esikuvat ja kaverit, kuin taas kuusivuotiaallekin kaverien merkitys on suuri. Kuusivuotiailla on sääntöjen opettelua leikeissä sekä keskinäistä kilpailua erilaisista asioista. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 26).

Myöhäisleikki-iässä lapset pystyvät pitämään mielessään enemmän sääntöjä ja tietoa, jonka avulla mielikuvitusleikit ja erilaisia sääntöjä sisältävät leikit muuttuvat monimutkaisemmiksi ja vaativimmaksi. Lapsen leikki kehittyy varhaisvaiheen ruumiillisten tuntemusten kautta monimutkaiseen teorian rakentamiseen esikouluikäisenä. (Bachleda, A. 2017).

Kiintymyssuhteen laatu näkyy lapsen elämässä päiväkotiiässäkin. (Sinkkonen 2022, 65) kertoo, että ”parhaiten selviytyvillä kolmivuotiailla on sekä turvallinen varhainen kiintymyssuhde että sensitiivinen myöhempi hoiva”. Turvallisen kiintymyssuhteen suojaava vaikutus voi nousta esiin myöhemmässä elämäntilanteiden muutosten takia. Varhaisen kiintymisen vaikutukset ovat mukana monimuotoisen kehitysprosessin osana leikki-ikäisen elämässä.

Sadut toimivat myöhäisleikki-ikäiselle hyvän ja pahan ymmärtämisen opettajina. Sadut, joissa hyvä ja paha taistelevat ja hyvä voittaa ovat mielenkiintoisia lapsen mielestä ja mahdollistavat hyvän ja pahan ymmärtämistä ja ajattelua. Lapsi leikkii mielikuvitusleikkejä ja testaa erilaisia ajatuksia. Mielikuvat ovat oleellinen osa tunne-elämän kehittymistä ja tunne-elämän terveyttä. (Kalland 2007, 71; Lampinen 2022, 32)

Rannikko (2007, 50) toteaa, että televisio-ohjelmat herättävät pelkoa neljässä viidestä 5–6-vuotiaasta lapsesta. Puura (2020) kuvailee vanhemmille suunnatussa artikkelissaan, että leikki-ikäinen lapsi pelkää tunnetusti pimeää, mörköjä ja sellaisia asioita, joita hän on säikähtänyt. Mitä vilkkaampi mielikuvitus lapsella on sitä helpommin hänelle, kehittyy pelkotiloja. Pelouissa vanhempien on tärkeää ottaa ne tosissaan ja auttaa lasta selviämään niistä pikkuhiljaa esimerkiksi altistusharjoitusten avulla. Jos pelot haittaavat lasta päivittäisissä toiminnoissa, ammattiapu voi olla tarpeen. (Puura 2020)

5.3 Motorinen kehitys

Kokonaisvaltaiselle kehitykselle motorinen kehitys on tärkeä. 4-6 vuotias lapsi harjoittelee koordinaatiota esimerkiksi hyppäämällä yhdellä jalalla, potkimalla palloa, juoksemalla, kiipeilemällä ja kierimällä. Näitä taitoja on hyvä harjoitella

useasti päivän aikana. Taitojen harjoittamiseen vaikuttaa ympäristö ja siihen liittyvä aistitieto sekä geeniperimä. (Honkanen 2022, 10.)

Neljän vuoden iässä lapsi oppii hyppimään yhdellä jalalla, opettelee yökaste-
lusta pois sekä kulkemaan portaissa vuoroaskelin. Puheen tuotossa lapsi
osaa käyttää viidestä-kuuteen eri sanoja sekä kyselee eri asioista. Viiden vuo-
den iässä lapsi opettelee nimensä kirjoittamisen, piirtämisen taidon esimer-
kiksi piirtämällä kirjaimia ja ihmisen vartaloiheen. Karkea motorisesti lapsi op-
pii hyppimään molemmilla jaloilla tasajalkaa, ajamaan ilman apupyöriä sekä
oppii luistelemaan ja hiihtämään. Tasapaino myös kehittyy hurjasti viiden vuo-
den iässä. Puheeseen liittyen lapsi osaa kertoa tarinaa, esimerkiksi miten päi-
väkodissa meni tai mitä on tehnyt sekä hallitsee taivutussäännöt ja vaikeat
ääntämiset. Kuuden vuoden iässä lapsi oppii käden ja silmän yhteistyön sekä
uimataidon harjoittelun. Puheeseen liittyen on kiinnostunut kirjaimista sekä lu-
kemista. Käden ja silmän yhteistyö sekä sorminäppäryys kehittyy. Lapsi osaa
pitää kynää oikein kädessä ja kätisyys vakiintuu. Hän nauttii piirtämisestä, as-
kartelusta, leikkaamisesta sekä leipomisesta. (Puustjärvi 2024, 117).

4–6-vuotiaille tehdään neuvolassa tarkistuksen yhteydessä kielellisen kehityk-
sen kartoitus. Kielellisen kehityksen kartoituksessa voidaan selvittää lapsen-
kielelliset haasteet ja oppimisvaikeudet. Lukiva testi tehdään yleensä 4-vuoti-
aana, jossain tapauksissa myös 3,5–5,5 vuoden iässä. Lumiukko testi teh-
dään viiden vuoden iässä. Lumiukko testi tarkoittaa puheen- ja kielenkehityk-
sen arviointi menetelmää. Testin tarkoituksena on löytää kielenkehityksen vii-
västyksset, auttaa puheterapiaa tarvitsevia lapsia sekä auttaa hoitajia ja lääkä-
reitä lisätutkimuksissa. Testiin kuuluu 1–3 kuvataulua, käsikirja, 5 eriväristä
palikkaa, kuppi, lusikka sekä rengas. Testi on helppo tehdä ja se kestää noin
10–15 minuuttia. Testiin kuuluu 8 eri osa aluetta, jotka ovat kielen ymmärtämi-
nen, (mukaan lukien aikamuodot ja kysymyslauseet), kertova puhe, auditiivi-
nen sarjamuisti, puhemotoriikka, lausettoisto (mukaan lukien sanajärjestys ja
äännejärjestys), ääntäminen sekä nimeäminen (mukaan lukien artikulaatio ja
sarjallinen nimeäminen), puheentuottoon liittyvät piirteet (mukaan lukien ää-
nen käheys ja änkytys) sekä toimintaohjeet ja käsitteet. Tulokset kirjataan lu-
miukko testi lomakkeelle, mitkä menevät suoraan Lene käsikirjaan. (Korpilahti,
2021).

Kuusivuotiaana voidaan toistaa lukiva testi, mikäli sille on tarvetta. Lukiva testi tarkoittaa lukivalmiuksien arviointimenetelmää eli lukemista edeltäviä taitoja. Menetelmällä pystytään laskemaan lukivalmiusindeksi. Lukiva menetelmä on helppo ja nopea tapa lapselle. Siihen kuuluu kaksi lyhyttä tehtävää kirjaintuntemus ja nimeämissujuvuuden taitojen arviointitehtävä. Tehtävät kestävät noin 5 minuuttia. Tämän lisäksi vanhemmilta tiedustellaan kyselylomakkeen avulla lukivaikueudesta suvussa. Vastaukset laitetaan lukiva menetelmään, josta tulee tieto terveydenhoitajalle. (Puolakanaho, 2021).

Liikunnan merkityksen 4–6-vuotiaalle on tärkeä, koska hän osaa yhdistää jo aiemmin opittuja taitoja ja tietoja. Hän hallitsee myös liikkumisen jo hyvin. Lapsi harjoittelee apupyörillä pyöräilyä, hiihtämistä sekä luistelua. Liikunnan määrä tämän ikäisellä kuuluu olla vähintään kolme tuntia päivässä. Kolmen tunnin pitäisi sisältää kuormittavaa liikuntaan, josta pari tuntia kevyttä liikuntaan kuten kävelyä ja tunti fyysistä liikuntaa esimerkiksi tanssia, jalkapalloa tai jääkiekkoa. (Renko ym. 2023, 63). Liikunta ja siihen liittyvä liikkuminen 4–6-vuotiaalla alkaa olla suoritustasoon nähden koholla. Liikunnassa opitaan yhdistelemään eri leikkejä, esimerkiksi polttopallo, pihaleikit ja hippa. Neljävuotiaana on jo opittu juoksemaan ja pyöräilemään. Luistelu on alkanut myös sujumaan. Viisi-kuusivuotiaana kehitetään samoja taitoja mitä on alettu oppia neljänä ensimmäisenä vuonna. (UKK-instituutti, 2024).

5.4 Aisti- ja kognitiivinen kehitys

Aistit ovat tärkeässä roolissa erityisesti motorisessa, mutta myös kognitiivisessa kehityksessä. Jotta myöhäisleikki-ikässä optimaalinen kehitys voi jatkua, on edellytyksenä aikaisempien vaiheiden riittävä kypsyminen. (Puustjärvi 2024, 91.) Kognitiiviset toiminnot ovat tiedonkäsittelyyn liittyviä toimintoja, kuten havaitseminen, ajattelu ja muisti. Eri kehitysvaiheiden esiintymisessä voi olla suuria vaihteluja. 4–6-vuotiaat lapset ovat Piaget'n teorian mukaan esioperationaalisen ja konkreettisten operaatioiden vaiheessa. Lapsi oppii ensin käyttämään symboleja ja ymmärtää asioita konkreettisesti, vaikka ne eivät olisi nähtävissä. Konkreettisten operaatioiden vaiheessa lapsi suoriutuu yksinkertaisista tehtävistä, esimerkiksi yksinkertaisista laskutoimituksista. Lapsi opettelee myös laskemaan sormella lukumääriä. Monet lapset oppivat nykyään myös lukemaan jo alle kouluikäisinä. Myöhäisleikki-ikäiset lapset

kykenevät käsittelemään monimutkaisempia tehtäviä ja käsitteitä kuin aiemmassa kehitysvaiheessa. (Piaget 1988, 99 105,107; Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 26.)

Viisivuotiaana lapsi voi osallistua esiopetukseen. Esiopetuksessa pyritään tukemaan lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, mutta erityisesti kognitiiviseen kehitykseen liittyviä taitoja. Esikouluikäinen lapsi oppii hallitsemaan impulsseja ja pystyy pysymään keskittyneenä erilaisiin tehtäviin pitkäjänteisemmin ja vähäisemmällä aikuisen tuella. Lapsi oppii pitämään asioita mielessään ja käsittelee niitä saadakseen tehtävät suoritettua. Tärkeä kehitystehtävä esikouluikäisessä on, että lapsi pystyy erilaisissa tehtävissä ja kanssakäymisessä osoittamaan joustavuutta sekä ajattelussaan että käytöksessään. (Opetushallitus 2021.)

Tutkimuksissa on todettu, että kognitiivisissa taidoissa voidaan nähdä äidin ja lapsen kiintymyssuhteeseen liittyviä vaihteluita. Turvallisesti kiintyneet lapset ovat uteliaita tutkimaan ympäristöään ja soveltamaan tietoa, jota he keräävät. Tällaiset lapset ovat motivoituneita oppimaan ja heidän kielelliset kykynsä kehittyvät paremmin. Myöhäisleikki-ikäisen lapsen sanavarasto ja kielellinen ilmaisu laajenevat. Lauserakenteista tulee monimutkaisempia ja ilmaisut tarkentuvat. Kognitiiviseen kehitykseen kuuluu abstraktien käsitteiden ymmärtäminen. Myöhäisleikki-ikäiset lapset alkavat ymmärtää myös aikaan ja tilaan liittyviä käsitteitä paremmin. (Tirkkonen 2015, 29; Plym 2019, 4-6.)

Myöhäisleikki-ikäinen lapsi aistii vahvasti ja pyrkii aktiivisesti hankkimaan aistimuksia eri toiminnoillaan. Aistien avulla hankitun tiedon avulla lapsi pyrkii muodostamaan todellisen kuvan maailmasta. Aistitiedon integraatiolla on tärkeä merkitys lapsen ajattelun ja kielen kehittymisille. Aistitiedon käsittelyssä tarvitaan monimutkaista tiedonkäsittelyä. (Puustjärvi 2024, 33 & 53).

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoille lasten ja nuorten hoitotyön kurssille opetusmateriaaliksi 0-6 vuotiaan lapsen kasvusta ja kehityksestä. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä mielenkiintoa ja monipuolisuutta lasten ja nuorten hoitotyön kurssilla käytävän lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen osalta.

7 OPINNÄYTETYÖN TUOTEKEHITYSPROSESSI

Sosiaali- ja terveysalan tuotteiden kehittäminen ja suunnittelu jäsentyvät tuotekehityksen perusvaiheiden mukaan. Tavoitteet tuotekehitysprosessissa ja aikaansaannokset määräytyvät hankekohtaisesti. Jos alkuvaiheessa prosessia päätös tuotteesta ja sen ominaisuuksista on päätetty, pääpaino on tuotteen valmistamisessa. Mikäli lähtökohtana on sosiaali- ja terveysalalla toimintaan liittyvä ongelma tai kehittämistä vaativa tilanne, tuotteen suunnittelu ja kehittäminen käynnistyvät vasta huolellisten selvitysten, analyysien sekä innovaation prosessien jälkeen. Tuotekehitysprosessissa on viisi vaihetta: kehittämistarpeen tunnistaminen, ideointivaihe, luonnosteluvaihe, kehittelyvaihe ja viimeistelyvaihe. Vaiheiden välillä ei ole pakollista siirtymisvaiheita, sen vuoksi vaiheesta toiseen siirtyminen ei edellytä, että edellinen vaihe on päättynyt. (Manninen & Jämsän 2000, 28.)

7.1 Kehittämistarpeen tunnistaminen

Tuotekehitysprosessin ensimmäinen vaihe on ongelmien tunnistaminen ja kehittämistarpeen arviointi. Sosiaali- ja terveysalalla on paljon erilaisia laadun kehittämismenetelmiä, esimerkiksi arviointitiedon kerääminen palveluista. Eri yksiköt tekevät potilas- ja asiakaskyselyjä sekä voivat kerätä myös muulla tavoin palautetta. Palautteen avulla saadaan kehittämisen tarve tietoon. Tuotekehitysprosessissa tuote voi olla jo olemassa oleva, jolloin sitä voidaan päivittää tai muokata. Tuotteesta voi tehdä uuden version, sitä edelleen kehittämällä. Kehittämistarpeen keskiössä on otettava huomioon ongelman laajuus eli, se miten yleisestä ongelmasta on kysymys, mitä potilas/asiakasryhmiä se koskee sekä olosuhteet, joissa ongelma esiintyy. Kehittämistarpeen tunnistamisessa saatetaan tarvita myös esiselvityksiä. (Manninen & Jämsä 2000, 29–31).

Opinnäytetyössä toteutettavalle tuotekehityksen tarpeelle tuli ehdotus Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun lasten ja nuorten hoitotyön opintojakson opettajalta. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu toimii opinnäytetyön toimeksiantaja. Posterin on tarkoitettu sairaanhoitajaopiskelijoille oppimisen tueksi lasten ja nuorten hoitotyön opintojaksolle kasvun ja kehityksen osalta. Aihe oli käsitellyssä lasten ja nuorten hoitotyön opintojaksolla, jonka jälkeen kysyin opintojakson opettajalta, olisiko tarvetta tehdä työ alle kouluikäisten lasten kasvusta ja kehityksestä. Opintojakson opettaja hyväksyi aiheen ja kehittämistarve syntyi.

Opinnäytetyön menetelmäksi valitsin tuotekehitysprosessin, koska opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä posterin sairaanhoitajaopiskelijoille alle kouluikäisen lapsen kasvusta ja kehityksestä. Kohderyhmäksi valikoitui lasten ja nuorten hoitotyön opintojakson opiskelijat. Tämä valikoitui toimeksiantajan pyynnöstä.

7.2 Ideavaihe

Ideavaihe aloitetaan, kun kehittämistarpeelle on saatu varmistus. Ideointivaiheen tarkoitus on löytää ratkaisu organisaatiokohtaisiin sekä paikallisiin ongelmiin innovaatioilla ja ajankohtaisilla ideoilla. Jos jo olemassa olevaan tuotetta uudistetaan, tämä vaihe saa olla lyhyt. Erilaisia työ- ja lähestymistapoja käytetään uuden tuotteen kehittämisessä, esimerkiksi aivoriihi ja tuplatiimi ovat työtapoja. Ideointivaiheessa ratkaisuja voi löytää tallentamalla ne ideapankkiin tai keräämällä palautetta. (Manninen & Jämsä 2000, 35–40).

Rajasin aiheeni alle kouluikäisiin lapsiin. Aiheen rajauksen jälkeen aloin työstää ideaa käyttäen apuna benchmarking- ja ideapankkimenetelmää. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululla on käytössä oma posteripohja. Käytän tätä pohjaa työstäessäni posteria. Posterin tarkoittaa lyhyesti sanottuna julistetta, tietotaulua tai tutkimusjulistetta. Itse teen tietotaulun koulun seinälle alle kouluikäisten lasten kasvusta sekä kehityksestä. Tämä tietotaulu on ammatillinen posterin. Posterin jaetaan kahteen erilaiseen tyyppiin: ammatilliseen ja tieteelliseen. Tieteellinen posterin on lyhyt ja ytimekäs ja, sen tunnistaa aineisto- ja menetelmäkuvauksesta, johdannosta, johtopäätöksistä sekä tuloksista.

Ammatillinen posterit saa olla vapaamuotoinen, mutta hyvän posterin tunnistaa kuvien laadukkaasta käytöstä, selkeydestä sekä informoivasta ja tyylikkästä esillepanosta. (Perttilä 2007, 3–6.)

Benchmarking perustuu toimintatapojen tai suoritteiden vertaamiseen toisen organisaatioiden suoritteisiin. Alkuperäisesti benchmarking termi tulee englannin kielestä ja se tarkoittaa kriteeriä tai mittapuuta. Benchmarking tavoitteena on laatutekijöiden kunnioittaminen, analysointi, kriittisten menetys ja hyödyntäminen. Käyttökelpoisuus riippuu siitä missä määrin organisaatioiden taustatekijät ja tavoitteet, esimerkiksi taloudelliset ja ideologiset määritykset vastaavat toisiaan. Sosiaali-terveysalalla organisaation sisäinen benchmarking on hyödyllinen, koska sen avulla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä, jolloin molemmilla osapuolilla on sanottavaa ja annettavaa. Osapuolista toisella on mahdollisuus tehdä vertailua sosiaali- ja terveysalan ulkopuolisten toimialojen suoritteiden tai toimintatapojen kanssa. (Manninen & Jämsä 2000, 37–38).

Toteutin benchmarkingin katsomalla erilaisia posteripohjia ja muiden ammattikorkeakoulujen töitä sekä tutkin, miten muut olivat tehneet, että saisin ideoita omaan posteriin. Valitsin kahden ihmisen ammattikorkeakouluun tekemät työt ja tein niistä taulukon vertailua varten. (Taulukko 1). Benchmarking auttoi jäsentelemään ajatuksia siitä, mitä on hyvä ja hyödyllistä nostaa esille posteriin. Tärkeitä poimintoja olivat johdanto, yhteystiedot, lähteet, kuvien käyttö, selkeys, fontin koko, otsikon määrittely ja informatiivinen teksti. Nämä otin huomioon posterin teossa. Tavoitteena on luoda selkeä ja informoiva posterit. Visuaalisuutta loin posteriin kuvien, selkeiden otsikoiden ja kappaleiden jakamisen avulla. Otsikoihin ja tärkeisiin tietoihin otin olennaiset ja mielestäni tärkeät tiedot, jotka on helppo sisäistää lyhyellä silmäyksellä.

Posterin nimi	Asiasisältö ja ymmärrettävyys	Visuaalisuus / ulkonäkö	Oman oppinäytetyön kannalta hyödyllistä
Valentina Pavlova. 2023. Naispotilaan kesto-katetrointi. Poster. Kaakois-Suomen ammattikorkeakoulu	+ lähteet merkattu + yhteystiedot + Sisältö jaettu osiin + selkeys - johdanto puuttuu	+ kuvien käyttäminen + selkeä otsikko + värien käyttö + fontin ja fontin koko + otsikko kuvaa hyvin aihetta	+ johdanto + lähteet + kuvien käyttö + selkeys + informatiivinen teksti.
Tiia Kaislasuo, 2021. Yleisanestesian tarkkailu. Poster. Savonia ammattikorkeakoulu.	+ tärkeät tiedot tuotu esille ja jokaisessa kohta kerrottu kerrokseen. + yhteystiedot laitettu + julkaisussa ei vanhaa tietoa - lähteitä ei merkattu	+ tekstin selkeys + fontti ja fontin koko + värien käyttö + tekstissä määriteltä otsikko hyvin + kuvat auttoi havainnoimaan tekstiä - liian pienellä merkattu yhteystiedot - liian lyhyt	+ fontin koko + tekstin selkeys + kuvien käyttö + otsikon määrittely

Taulukko 1. Benchmarking taulukko

7.3 Luonnosteluvaihe

Ideointivaiheen jälkeen tulee luonnosteluvaihe. Luonnosteluvaihe alkaa, kun tuotteen valmistamisesta sekä suunnittelusta on päätetty. Luonnosteluvaiheen tarkoituksena on pohtia, mitkä eri tekijät sekä näkökohdat ohjaavat tuotteen valmistumista. Tuotteen laatuun vaikuttavat ohjeet, arvot, säädökset, periaatteet, asiasisältö, asiantuntijatieto, toimintaympäristö, palveluiden tuottajien näkemykset sekä asiakasprofiili. Tuotekehityssuunnitelman tekemisessä täytyy huomioida asiat, jotka ratkotaan luonnosteluvaiheessa. Ensisijainen hyödynsaaja tuotteesta on asiakaskunta, joka työssään toimii kyseinen ikäryhmän parissa. Sen tähden tarpeet, ominaisuudet ja ongelmat tulisi voida selvittää tämän asiakaskunnan näkökulmasta. (Manninen & Jämsä 200, 43–52).

Tuotekehitystyöhön kuuluu myös asiasisällön selvittämistä, joka tehdään tutustumalla tutkimus- ja tieteelliseen tietoon aiheesta. Tuotteen luonnostelua tehtäessä on hyvä selvittää yhteistyötahon näkemykset ja ehdotukset. Tätä työtä laadittaessa keskusteluja on käyty tuotekehitysprosessia ohjaavien opettajien kanssa. (Manninen & Jämsä 2000, 48).

Sen organisaation tai toimintayksikön, jonka käyttöön tuotetta suunnitellaan, periaatteet ja arvot on tärkeä huomioida sen lisäksi, että otetaan huomioon toimintaympäristön säädösten ja ohjeiden antamat viitteet. Tärkeää on myös huomioida, minkälaisen kuvan työ antaa toimintayksiköstä ja miten työ toteuttaa toimeksiantajan arvomaailmaa. Luonnosteluvaiheessa on tärkeää myös selvittää ja pyrkiä tunnistamaan niitä asioista, joita laadukkaan tuotteen tässä tapauksessa posterin laadinnassa on otettava huomioon. (Manninen & Jämsä 2000, 49-51).

Posterin teko aloitetaan suunnittelusta sekä ideoinnista. Posterin koko on A3–A4. Hyvän posterin tunnistaa monista eri asioista. Pääperiaatteet ovat ammatillisessa ja tieteellisessä posterissa samanlaiset, mutta niissä on sisällöllisiä eroja. (Silen 2013, 11–14.) Tieteellinen posterit on lyhyt ja ytimekäs, ja ammatillinen posterit on vapaamuotoinen, mutta sen tunnistaa kuvien laadukkaasta käytöstä, selkeydestä, informoivasta ja tyylikkästä esillepanosta. Posterin pitäisi pystyä lukemaan muutaman metrin päästä. (Perttilä 2007, 3–6.)

Hyvän posterin tunnistaa seuraavista asioista: otsikko, johdanto, tulokset, tutkimukset, päätelmät, viitteet, johtopäätökset, aineisto- ja menetelmäkuvaukset sekä lähdemerkinnät. Posteriin voi sisällyttää myös yhteystiedot ja kiitokset erityisesti, jos posterilla on ulkopuolinen maksava tilaaja. Posterissa on hyvä säilyttää luettavuus sekä visuaalisuus teksteissä, ja ulkomuodossa. Posterin tulee olla selkeä, ja yksinkertainen, ja siinä on hyvä käyttää kuvia. Ulkomuodossa saa olla maksimissaan 11 sanaa per rivi tai 10 lausetta per kappale. Rivivälin täytyy olla 1–2 pistettä isompi kuin kirjaimen pistekoko. (Silen 2013, 11–14.)

Tiedonhaussa huomasi, miten paljon aiheestani on tehty erilaisia tutkimuksia, väitöskirjoja, artikkeleja, pro graduja sekä kirjoja. Tietoja etsiessä löysin alkuperäisiä tietolähteitä. Tiedonhaun aloitin etsimällä aiheestani

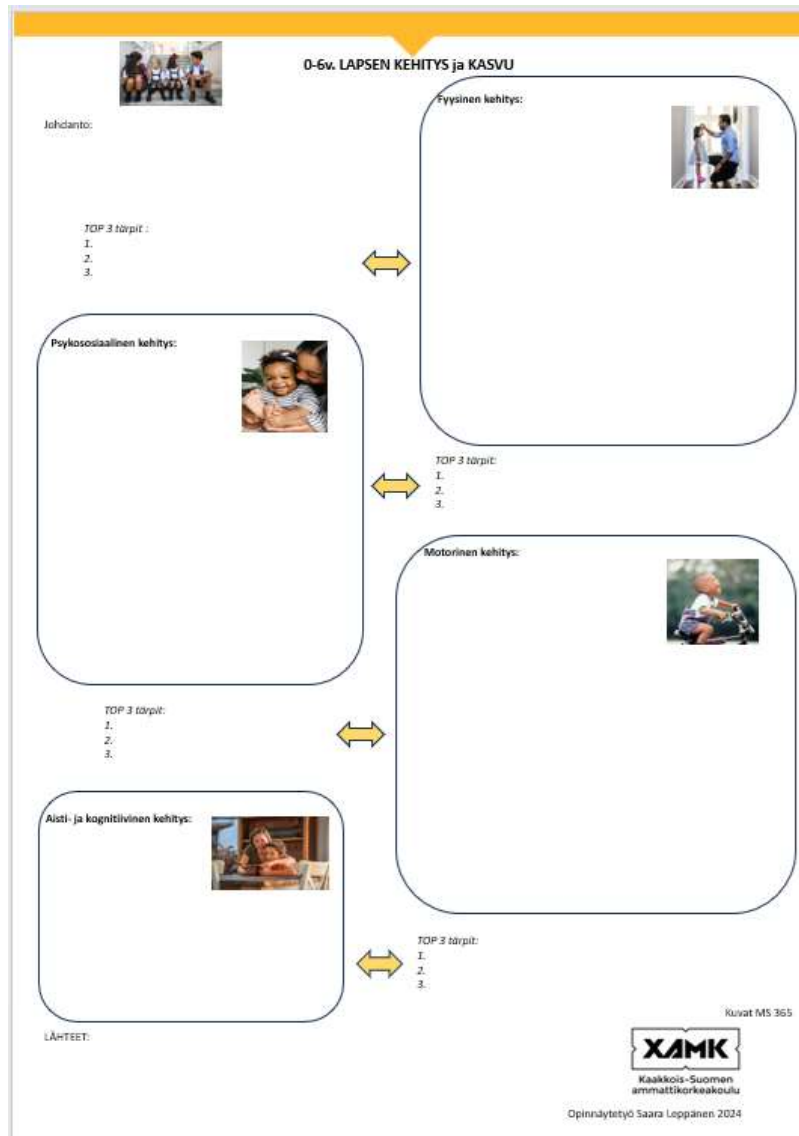
tutkimustietoa useista eri tietokannoista Kaakkurin tiedonhaun opasta hyödyntäen. Lopulta käytin tiedonhakuun Finna.fi-, Journal.fi-, Pubmed-, Terveysportti- ja Oppiportti-sivustoja. Hakusanoina käytin sanoja ”fyysinen kehitys”, ”0-1 vuotias”, ”4-6 vuotias”, ”lapsen kasvu ja kehitys”, ”kasvu”, ”kehitys”, ”kielen kehitys”, ”varhainen vuorovaikutus”, ”1-3 vuotias”, ”motorinen kehitys”, ”psykososiaalinen”, ”aistit”, ”kognitiivinen”, ”lapsi”, ”vuorovaikutus”, ”vanhemmat”, ”puhe”. Hakusanoina käytin suomeksi ja englanniksi. Yhdistelin hakulauseissa ”OR”- ja ”AND”-avainsanoja. Rajasin tiedonhaun vuosien 2013-2024 välille. Käytin myös tätä vanhempia aineistoja, joita voidaan pitää alan perusteoksina. Rajasin haun kattamaan vain aineiston, josta on saatavilla koko teksti. Hakukriteerinä käytin lisäksi aineiston saatavuutta verkossa. Hakutuloksia löytyi paljon, joissa kärsin työhöni soveltuvat otsikoiden ja tiivistelmien perusteella. Näin löysin hyödylliset ja luotettavat lähteet opinnäytetyöni prosessiin.

7.4 Kehittelyvaihe

Tuotteen kehittelyvaiheen etenemisen määräävät luonnosteluvaiheessa valitut rajaukset, periaatteet, asiantuntijayhteistyö ja ratkaisuvaihtoehdot. Ensimmäiseen työvaiheeseen kuuluu tiedonhaun jälkeen tietojen lajittelu ja asiasisällöstä laadittu jäsentely. Tuotteen keskeinen sisältö koostuu tosiasioista, jotka kerrotaan täsmällisesti, ymmärrettävästi, huomioiden vastaanottajien tiedontarve. Tärkeää on eläytyä tiedon vastaanottajan rooliin. (Manninen & Jämsä 2000, 54–55).

Varsinaisessa tekovaiheessa tehdään lopulliset tuotteen ulkoasu sekä sisältöä koskevat asiat. Asiasisältö valitetaan sen mukaan, kenelle ja missä laajuudessa sekä tarkoituksessa tietoa välitetään. Ydinajatuksen tulee olla kuvattu selkeästi. Tekstityyliksi valitetaan asiatyyli. Otsikoiden muotoilu sekä selkeä jäsentely selkeyttävät otsikoiden ydinajatuksen. (Manninen & Jämsä 2000, 56). Toinen tärkeä vaihe on painoasu. Painoasun tyyllillä voi olla osa organisaation imagoa ja auttaa organisaatiossa valmistettuja painotuotteiden tunnistamisessa. Nämä organisaatiota kohtaiset valinnat rajaavat sekä helpottavat uuden painotuotteen laadintaa. (Manninen & Jämsä 2000, 57).

Kehittelyvaiheen alussa mietin ja etsin erilaisia posteripohjia. Päädyin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun posteripohjaan, josta muokkasin kolme eri versiota ja valitsin näistä yhden. Pohjaa aloin suunnitella ja luoda miettien sen visuaalista ulkonäköä sekä selkeyttä, tiedon kattavuutta ja lähdeviitteitä. Luonnoksesta on kuva tekstien jälkeen (kuva 7.) Luonnostelin posterin lisäämällä siihen kirjoittamani tekstit ja sekä kuvat. Tämän jälkeen näytin pohjan tapaa- misessa ohjaavilleni opettajille ja pyysin palautetta.

Kuva 7. Posterin luonnos (Leppänen 2024)

Valmiissa posterissa oli tarkoituksena kertoa alle kouluikäisen lapsen kasvusta ja kehityksestä. Posterin tulee täyttää tietyt kriteerit, koska se on sairaanhoitajaopiskelijoille tarkoitettu ihmisten terveyteen liittyvä teos. Posteritoteutetaan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun pohjaa käyttäen. Pohjassa oli valmiina logot sekä värit. Värit olivat valkoinen, musta ja oranssi. Posteriin

laitoin muutamia kuvia, koska se lisää mielenkiintoa ja visuaalisuutta. Kuvissa käytän Microsoft luovan kirjaston kuvia. Posterissa kuvien aiheena käytin motorista, psykososiaalista, fyysistä ja aisti- ja kognitiivista kehitystä. Posteriin valitsin otsikoiksi fyysinen, motorinen, psykososiaalisen ja aisti- ja kognitiivisen kehityksen. Posterissa huomioin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun arvot ja toimintatavat. Posterista tein selkeän, visuaalisen ja helposti ymmärrettävän sairaanhoitajaopiskelijoiden käyttöön sopivan. Palauteen saaminen oli tässä vaiheessa erityisen tärkeää. Ohjauksen jälkeen muokkasin pohjaa vielä ennen sen lähettämistä eteenpäin.

7.5 Viimeistelyvaihe

Tuotekehityksen viimeinen vaihe on viimeistelyvaihe. Tuotekehityksen eri vaiheissa otetaan huomioon jokaisessa kohdassa saatua palautetta sekä arviointia. Tuote esitellään ennen sen julkaisua, koska se on hyvä keino saada palautetta. Kokemusten pohjalta sekä palautteen jälkeen aloitetaan tuotteen viimeistely. Viimeistelyvaihe voi sisältää muun muassa päivittämisen suunnittelua, käyttöohjeiden laadintaa ja yksityiskohtien hiomista (Manninen & Jämsä 2000, 80–81).

Posterista tein esitestauksen, kun olin saanut sen valmiiksi. Posterin esitestauksen tein Webropol-kyselynä. Lähetin sähköpostilla saatekirjeen (Liite 3) ja linkin kyselyyn opinnäytetyön vastuuopettajalle, joka lähetti kyselyn ja posterin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opettajille, jotka toimivat esitestajina. Kysely tehtiin nimettömästi, ja se analysoitiin eettisyys- ja luotettavuusperiaatteiden mukaisesti. Saatekirje laitetaan sen vuoksi, että kyselyyn vastaaja motivoituu vastaamaan kyselyyn ja ymmärtää tutkimuksen merkityksen. Saatekirjeessä pyrin kertomaan esitestauksesta ja toivoin sen motivoivan esitestaukseen osallistumiseen. (Vilka 2021, 189.; Kananen 2015, 218.)

Kyselylomakkeen kysymyksiä muodostaessa huomioin, että ulkoasu vaikuttaa siihen, että lukija kiinnostuu posterista. Kysymysten tarkoituksena oli hahmottaa, onko tietosisältö riittävän laaja, eikä sisällä liian yksityiskohtaista tietoa. Toisaalta posterin on tarkoitus saada lukija kiinnostumaan aiheesta niin, että hän haluaa hakea lisätietoa työstä.

Webropol -kysely (liite 4) koostui seitsemästä kysymyksestä, joista yksi oli avoin kysymys. Kyselyssä otin huomioon kysymysten laittamisen helposti ymmärrettävään muotoon. Kyselyllä selvitin posterin teoratiedon riittävyttä, ulkonäköä ja tekstien sisältöä. Kyselyn vastaukset olivat muotoa kyllä tai ei. Kysely lähetettiin kymmenelle Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opettajalle. Kysely oli auki kaksi päivää.

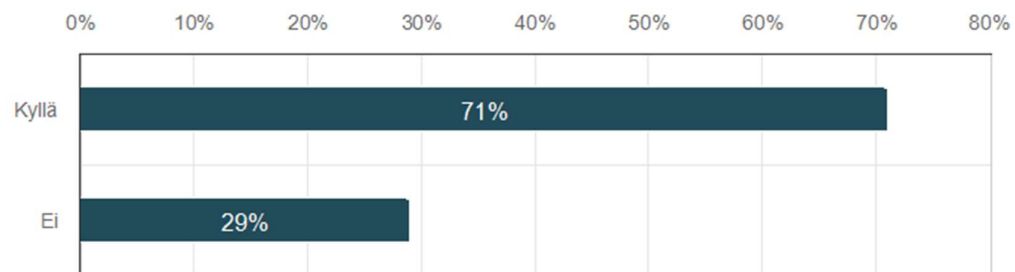
Teemoittelu on perusmenetelmä laadullisessa analyysissä. Teemoitetulla tarkoitetaan tutkimusaineiston hahmottamisen keskeisiä teemoja eli aihepiirejä. Teemoiksi valitaan ne aiheet, jotka toistuvat aineistossa muodossa tai toisessa. Analyysimenetelmä teemoittelussa etenee teemojen muodostamisen ja yksityiskohtaisemman tarkastelun kautta. (Jyväskylän yliopisto, 2016)

Palautekyselyn tulokset

Kyselyyn vastasi seitsemän opettajaa, ja vastausprosentiksi tuli 70 % (n= 7). Vastauksia avoimeen kysymykseen tuli viisi, jotka käsittelen ja kokoan erikseen. Analysoin kyselyn vastaukset Webropol-ohjelmassa olevalla analysointityökalulla. Tulokset kuvautuivat diagrammeina. Avoimen kysymyksen vastaukset jaoin eri teemoihin (kysymys 7). Alla on kootut vastaukset suljetusta kyselystä (Kysymykset 2–6).

Kysymys 2. Onko ulkoasu visuaalisesti selkeä?

Vastaaajien määrä: 7

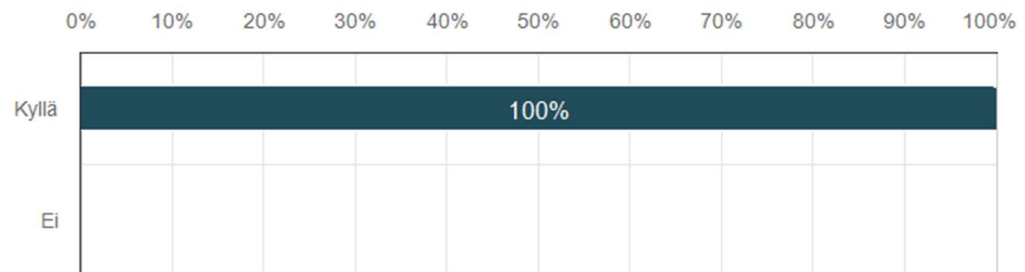

	n	Prosentti
Kyllä	5	71,4%
Ei	2	28,6%

Vastaaajista (n=7) viisi olivat sitä mieltä, että oppaan ulkoasu on visuaalisesti selkeä ja kaksi oli sitä mieltä, että ei ole.

Kysymys 3. Onko posterissa riittävästi tietoa?

Vastaajien määrä: 7

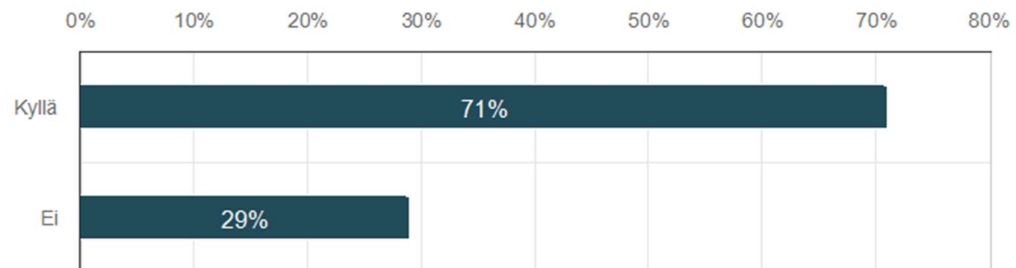
	n	Prosentti
Kyllä	7	100,0%
Ei	0	0,0%

Vastaajista (n=7) olivat sitä mieltä, että posterissa on riittävästi tietoa.

Kysymys 4

4. Onko asiat kerrottu selkeästi?

Vastaajien määrä: 7

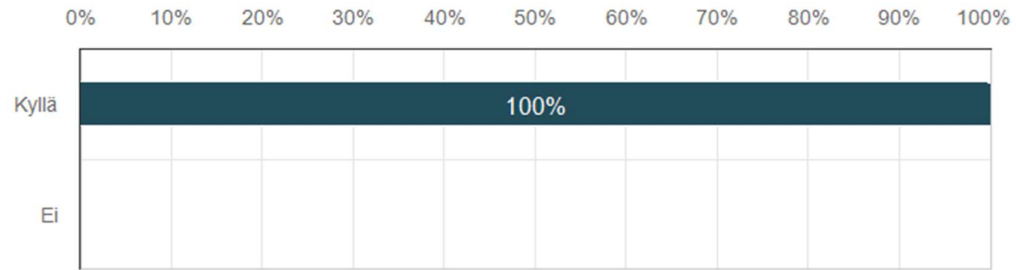
	n	Prosentti
Kyllä	5	71,4%
Ei	2	28,6%

Vastaajista (n=7) viisi olivat sitä mieltä, että asiat oli kerrottu selkeästi ja kaksi oli sitä mieltä, että ei ollut kerrottu.

Kysymys 5. Onko tieto keskeistä?

Vastaajien määrä: 7

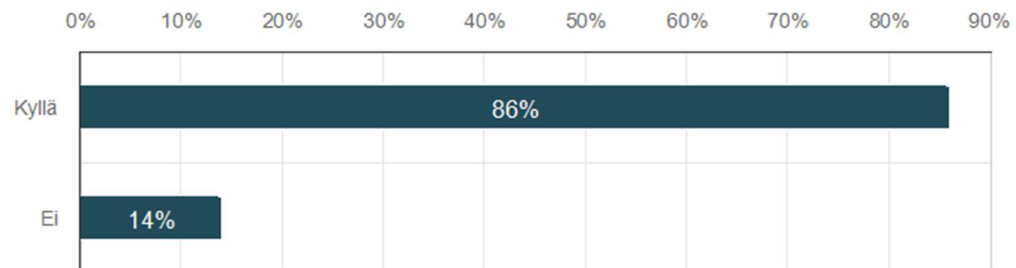

	n	Prosentti
Kyllä	7	100,0%
Ei	0	0,0%

Vastaajista (n=7) olivat sitä mieltä, että posterin tieto on keskeistä.

Kysymys 6. Onko lähteet merkitty riittävän selkeästi?

Vastaajien määrä: 7

	n	Prosentti
Kyllä	6	85,7%
Ei	1	14,3%

Vastaajista (n=7) kuusi olivat sitä mieltä, että lähteet oli merkattu riittävästi, ja yksi oli sitä mieltä, että ei ollut.

Kysymys 7. Avoimet kommentit posterista

oikeinkirjoitus	<p>-Muutamia kirjoitusvirheitä.</p> <p>-Välillä verbi aktiivinen "oppii", välillä passiivi. Väillä subjekti monikossa, mutta verbissä ei ole monikkoa kuvaavaa. Osassa lauseissa piste, osassa pilkku, osassa ei mitään.</p> <p>-Lähteet-kohdassa vuosi eri lähteissä eri kohdin ==> yhdenmukaisuus. Puustjärven kohdalla "Printon, kirja"</p> <p>-Kualähteet?</p>
luettavuus, rakenne, asettelu	<p>-Tarvitseeko olla noin paljon "ympyröitä"? Esim. kohdat missä mainitaan ikä, niin ei välttämättä tarvitsisi erikseen enää ympyröitä.</p> <p>-Kuvat tekstin takana ovat kivat, mutta ehkä hieman liian korotustuvat, teksti aavistuksen vaikea lukea.</p> <p>-Fontti voisi olla posterissa isompaa. Myös kuvat tekstin takana häiritsevät tekstin lukemista. Selkeämpää olisi olla kuvat erikseen. Lähteitä ei tarvitse numeroida, jos numerolla ei ole viitattu mihinkään kohtaan.</p> <p>-Posterissa aika paljon tietoa. Visuaalisuus heikkenee, kun tekstiä paljon.</p> <p>-Paljon asiaa.</p> <p>-Voisiko värejä käyttää enemmän? Lisäisi mielenkiintoa.</p>
asiasisältö	<p>-Voisiko tekstiä tiivistää? Johdanto ei ole posterissa tarpeellinen.</p> <p>-Tarvitseeko lukijan ymmärtää termit? Esim. oidipaalinen konflikti?</p> <p>-Hyvä posteritulos, paljon hyvää asiaa!</p> <p>-Fyysinen kehitys: pääpallukoissa suurimmaksi osaksi paino, pituus -logiikka, osassa jotain muuta.</p> <p>-TOP 3 tärkeintä ei aivan avaudu, kun johdannossa ei ole kuvattu, mihin tarkoitukseen posterit on suunniteltu.</p>

	<p>-Psykososiaalinen kehitys: en aivan ymmärrä, mitä tarkoittaa 0-1 v auttaa vanhempia tekemisessä ja tehdä itse. Onkohan oikeassa kohdassa?</p> <p>-Motorisessa kehityksessä TOP 3 tärkeintä kaipaisi hiontaa. Puhe on linjattu olevan TOP 3 tärkeintä " puhe on 3 v merkityksellinen osa kasvua", mutta 3 v kohdalla ei ole puheesta mitään. Miksi katseen kohdistus tässä + aisti- ja kognitiivinen kehitys -osiossa?</p> <p>-Aistikehitys näköpainotteinen, muut aistit puuttuvat.</p>
muutosehdotukset	<p>-Tekijän koulutusohjelman ei ilmene posterista. Vuosi olisi hyvä merkitä.</p> <p>-Johdannossa olisi hyvä tieto, mihin tai kenen käyttöön tarkoitettu.</p>

Rajasin avoimen kysymysten kommentit taulukkoon teemoittain, koska avoimia vastauksia tuli paljon. Palautekyselyn perusteella posterin onnistunut. Sain positiivista ja kehitettävää palautetta Taulukkoon teemojen otsikoiksi valitsin oikeinkirjoitus, asiasisältö, luettavuus, rakenne, asettelu ja muutosehdotukset. Avoimien kommenttien osiot, lukuun ottamatta kahta osaa otin huomioon posterin viimeistelyssä. Tekijänkoulutusohjelman kommentti en ottanut huomioon, koska en kokenut sen olevan olennainen posterin kokonaisuudessa. Muut aistit kommenttia en ottanut huomioon koska posterista olisi tullut liian täysi ja laaja. Muutamassa avoimessa palautteessa mainittiin, että johdannossa olisi hyvä olla tieto, mihin tai kenen käyttöön työ on tarkoitettu, kuvien käytöstä sekä tekstin tiivistämisestä. Sain palautetta lähteiden merkkauksesta, visuaalisuudesta ja kuvien heijastuvuudesta. Kuvat olivat liian hallitsevia ja niiden päällä oleva teksti näkyi huonosti, vaalensin vesileimana olevia kuvia, lähteiden merkkauksesta poistin numerot. Nämä asiat korjasin posteriin ja tiivistin tekstiä lyhyemmäksi ja selkeämmäksi.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni oli tuotekehitysprosessi, jonka tuotokseksi halusin luoda posterin alle kouluikäisen lapsen kasvusta ja kehityksestä. Aiheesta ei aiemmin ole tehty opinnäytetyönä posteria. Opinnäytetyön teoreettisessa osiossa kuvaan eri lähteiden avulla lapsen kasvua ja kehitystä neljän osa-alueen kautta.

Posterin on tarkoitus tuottaa tiivistetty kuvaus lapsen kasvusta ja kehityksestä lastenhoitotyön opintojen käyttöön sairaanhoitajaopiskelijoille. Posterin ulkoasun ja informatiivisuuden esiarviointi toteutettiin sairaanhoidonopettajille osoitetulla Webropol-kyselyllä.

8.1 Valmiin tuotteen arviointi

Posterin luotiin alle kouluikäisten kasvusta ja kehityksestä sairaanhoitajaopiskelijoille tukemaan oppimista lasten ja nuorten hoitotyön opintojaksolla. Toteutin posterin Silenin (2013) ja Perttilän (2007) ohjeiden mukaan sekä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun posteripohjalle. Tutustuin ammatillisen ja tieteellisen posterin eroihin. Tämän työn tuloksena syntynyt posterin on ammatillinen posterin. Ammatillinen posterin on vapaamuotoinen, mutta sen tunnistaa kuvien laadukkaasta käytöstä, selkeydestä, informoivasta ja tyylikkäästä esillepanosta. (Perttilä 2007, 3–6.) Laadukas posterin on nopeasti silmäillen luettava ja informatiivinen. Sen on tärkeä olla tiivis, mutta helppolukuinen. Posterin laitetetaan myös yhteystiedot, jos opinnäytetyöllä on ulkopuolinen tilaaja. (Silen 2013, 11–14.) Nämä asiat pyrin ottamaan huomioon opinnäytetyössäni ja posterin laadinnassa.

Posterista halusin selkeän, johdonmukaisen ja visuaalisen. Posterista löytyy motorisen kehityksen osio, psykososiaalisen kehityksen osio, aisti- ja kognitiivisen kehityksen osio sekä fyysisen kehityksen osio. Jokaisessa osiossa olen kertonut 0-6 vuotiaan kasvun ja kehityksen tärkeimmät asiat lyhyesti ja ytimekkäästi. Jokaisen osion viereen olen tehnyt nuolen oranssilla värillä, jotta nuolen osoittaman ”3 tärpit” huomattaisiin paremmin. 3 tärpin ideana on tarjota silmäys posterin sisältöön. Johdannossa kerroin kenelle posterin on tarkoitettu, mikä on sen idea ja mistä valmis opinnäytetyö löytyy. Lähteet valitsin posterin luonnollisesti opinnäytetyön lähteistä. Vesileimattujen kuvien sekä otsikon viereen laitettun kuvan tarkoitus on lisätä visuaalisuutta sekä monipuolisuutta.

8.2 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyöprosessin aloitin tammikuussa 2023 aiheen valinnalla ja ideoinnilla. Aiheekseni valikoitui lasten ja nuorten kasvu ja kehitys, verkko-oppimateriaali sairaanhoitajaopiskelijoille. Aihe valikoitui opettajan pyynnöstä sekä omasta mielenkiinnosta. Tarkoituksena oli tuottaa opinnäytetyö parin kanssa,

mutta aikataulullisista syistä päädyimme tuottamaan omat opinnäytetyöt lasten- ja nuorten hoitotyöstä. Aikataulusyistä jouduin luopumaan myös verkkooppimateriaalista ja päädyin tekemään posterin sairaanhoitajaopiskelijoille. Aiheen rajauksen ja hyväksymisen jälkeen aloin suunnittelemaan ja perehtymään asiaan paremmin. Toteutin opinnäytetyön tuotekehitysprosessina. Alustavaa suunnitelmaa tein työlleni helmi–maalikuussa 2023. Suunnitelmaa aloitin kirjoittamaan virallisesti joulukuussa 2023. Suunnitelmavaihe kesti lähes huhtikuun loppuun 2024. Suunnitelman tekeminen oli aikaan vievin asia opinnäytetyön prosessissa.

Tiedonhaku oli opinnäytetyön hankalin vaihe. Mitä hakusanoja olisi hyvä käyttää ja miten olisi hyvä rajata runsasta tietomäärää. Kävin tiedonhaun ohjauksessa, missä kävimme eri tietokantoja ja hakusanoja läpi. Tämä edisti merkittävästi tiedonhakua ja kirjoitusprosessin käynnistymistä. Esitin opinnäytetyön suunnitelman toukokuun alussa 2024. Suunnitelman esityksen jälkeen aloin viimeistellä opinnäytetyötä kirjoittaen tiivistelmää, palautteen tuloksia sekä pohdintaa.

Tekstintuottaminen toi välillä omat haasteensa. Eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmasta on tärkeää, että tiedonhaussa esiin tulleet asiat on itse prosessoitu läpi ja tämän jälkeen kirjoitettu osaksi opinnäytetyötä niin sanotusti omin sanoin. Osa tiedonhaussa esiin tulleista teksteistä olivat melko haastavia lukea aluksi. Opinnäytetyönprosessista opin tiedonhakua, aikatauluttamista sekä tieteellistä kirjoittamista.

8.3 Eettisyys ja luotettavuus

Hyvän tieteellisen tutkimuksen peruseriaatteita ovat rehellisyys, tarkkuus ja huolellisuus. Näiden osa-alueiden tulee näkyä tutkimustyössä, tulosten esittelyssä ja tallentamisessa sekä tutkimusten ja tutkimustulosten arvioinnissa (Vuori 2023). Tuotekehitysprosessin aikana olen noudattamalla Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia ohjeita hyvän tieteellisen tutkimuksen käytännöistä ja ohjeista, jotka koostuivat yhdeksästä eri kohdasta. Noudattaen sovelletusti näitä yhdeksää eri kohtaa hyvän tieteellisen tutkimuksen käytännöistä

ja ohjeista pyrin takaamaan tuotekehitysprosessin eettisyyden ja luotettavuuden (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012).

Opinnäytetyö on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaan. Opinnäytetyöstä on tehty sopimus Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kanssa. Opinnäytetyöstä koituvista mahdollisista kustannuksista vastaavaa opinnäytetyön tekijä itse.

Tuotekehitysprosessin aikana olen käyttänyt eettisiä ja kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä, sekä hyödyntänyt laajasti eri tietokantoja ja kirjallisuutta, kuten Finna, Journal, ja PubMed. Käytin myös kansainvälisiä lähteitä opinnäytetyössäni. Tutkimustietoa kerätessä noudatin hyvän tutkimuksen lähdekriittisyyttä. Tutkimustietoa työhön kerätessä pyrin rajaamaan yli 10-vuotta vanhat julkaisut pois, lukuun ottamatta tietoa, joka ei ole muuttunut oleellisesti 10 vuodessa, sekä arvioimaan tukitun tiedon lähtökohtia ja saavutuksia, sekä hyödynnettävyyttä omassa työssäni. Tutkimustiedon raportoinnissa omassa suunnitelmassani olen muistanut Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeet hyvästä lähdemerkitsemisestä ja viittaamisesta. Lähteiden keräämisessä olen pyrkinyt etsimään artikkeleiden alkuperäiset lähdetiedot niin pitkälle kuin se on ollut lisenssien avulla mahdollista, jotta alkuperäinen tutkimus tulee hyvien eettiseen ohjeiden mukaisesti esille, sekä maininnut alkuperäiset tekijät oikeaoppisesti.

Kyselyn teossa täytyy huomioida ihmisen kunnioittaminen, mikä tarkoittaa oikeutta valita kyselyyn osallistumisen. Kyselyn tekijän on alussa selvitettävä mitä tutkivasta tiedosta kerrotaan, tutkimuksen liittyvistä riskeistä sekä miten vastaajien suostumus kyselyyn saadaan. Kyselyn osallistujille on kerrottu, että kyselyyn vastaamisen voi lopettaa missä vaiheessa tahansa eikä näin ollen vastauksia saa käyttää tutkimuksen teossa, jos kyselyn vastaaja ei näin halua. (Hirsjärvi ym. 2015, 25.) Kysely tehdään täysin anonyymisti. Tässä otetaan huomioon, ettei tiedot päädy ulkopuolisille ja että kerätty aineisto on säilytetty oikein. Tämä asia saattaa vaikuttaa vastausten määrään. (Kankkunen ym. 2015, 221.)

En tarvinnut erillistä tutkimuslupaa, koska opinnäytetyöni kysely ei kohdistu varsinaisesti Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun henkilökuntaan tai opiskelijoihin vaan kysely on esitestausta työhöni liittyen (Xamk s.a). Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kanssa tehtiin sopimus opinnäytetyöstä. Kyselyssä

otettiin huomioon analysointivaiheessa eettisyys ja luotettavuus. Kyselymateriaalissa ei kysytä henkilötietoja tai sukupuolta. Kyselymateriaali poistetaan heti, kun opinnäytetyö on valmis ja tämän jälkeen tekijänoikeudet siirtyvät koululle. Kyselyssä toteutui se, että kaikilta vastaajilta kysyttiin samat kysymykset, samalla tavalla ja samassa järjestyksessä. (Kananen 2015, 217-219; Vilkkä 2021, 68.)

8.4 Johtopäätökset ja jatkokehitysideat

Lapsen kasvua ja kehitystä kuvattiin posterissa tiivistetysti, ja sen ulkoasusta tuli mielestäni kiinnostava. Posteria pystyy hyödyntämään lasten ja nuorten hoitotyön kurssilla, koska posterit löytyy lasten ja nuorten hoitotyön opetusluokan seinältä sekä tästä valmiista työstä (liite 5). Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite täyttyivät. Posterit sai esikatselussa runsaasti kehittävästä palautetta, jonka otin huomioon lopullisessa muodossa, ja posterit on nyt käyttökelpoinen ja vastaa toimeksiantajan toiveita.

Jatkokehitystyössä laajasta 0–6-vuotiaiden kehityksestä voisi poimia omaksi posteriaiheekseen kaikki neljä osa-aluetta. Esimerkiksi psykososiaalisesta ja aisti- ja kognitiivisesta kehityksestä löytyy hyvää materiaalia, josta sairaanhoitajaopiskelijoille olisi hyötyä. Toisena jatkokehitysideana lapsen kasvusta ja kehityksestä voisi tehdä myös verkko-oppimateriaalin. Kolmantena jatkokehitysideana voisi lasten kasvusta ja kehityksestä tehdä video-oppaan lapsen kohtaamisesta tai esimerkiksi motorisen kehityksen tutkimisesta ja seuraamisesta.

LÄHTEET

Anttila, R., Eronen, S., Kallio, M., Kanninen, K., Kauppinen, L., Paavilainen, P. & Salo, S. 2007. Persoona 2: Kehityopsykologia. Helsinki: Edita Prima Oy.

Armanto, A. & Koistinen, P. (toim.) 2007. Neuvolatyön käsikirja. Lapsen neurologisen kehityksen seuranta neuvolassa. Helsinki: Tammi.

Bachled, A. 2017. ECLKC. Playing to Learn: Benefits of Play in Early Childhood. Available: <https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/video/playing-learn-benefits-play-early-childhood> [Referenced: 23.4.2024].

Erikson, E. 1982. Lapsuus ja yhteiskunta. 2.p. Jyväskylä: Gummerus.

Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E.-L. 2015. Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen. Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus -hanke. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.epressi.com/media/userfiles/15014/1442254031/loppuraportti-sairaanhoidajan-ammattillinen-osaaminen.pdf> [viitattu 16.3.2024].

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Honkaranta, E. 2007. Näön ja kuulon seuranta neuvolassa. Teoksessa Armanto, A & Koistinen, P. (toim.). Neuvolatyön käsikirja. Helsinki. Tammi.

Honkanen, E. 2022. Pelillisyyden hyödyntäminen neuvolaikäisen lapsen karkamotorisessa kehityksessä. Ylempi amk. Sosiaali ja terveystieteiden korkeakoulututkimus. Kaakkois-suomen ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/786005/Honkanen_Elisa.pdf?sequence=2&isAllowed=y [viitattu: 10.4.2024].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. PDF-dokumentti. Julkaistu 14.11.2012. Saatavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf [viitattu 28.4.2024].

Jyväskylän yliopisto. 2016. Teemoittelu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkuja/metelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu> [viitattu 21.5.2024].

Jämsä, K & Manninen, E. 2000. Osaamisen tuotteistaminen sosiaali- ja terveysalla. EDITA. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Järvinen, K. 2022. ”Pienet leikit” sosiaalinen osallisuus 5–6-vuotiaiden lasten ja vapaassa leikissä. Pro gradututkielma. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/85628/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-202302241891.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 12.4.2024].

Kajaus, S. & Riittinen, J. 2020 Motorinen kehitys varhaislapsuudessa. Opas vanhemmille. Opinnäytetyö. WWW- dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/349322/Motorinen%20kehitys%20varhaislapsuudessa%20-%20Susanna%20Kajaus%2c%20Jamina%20Riittinen.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [viitattu 3.4.2024].

Kananen, J. 2015. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas: miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. E- kirja.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2015. Tutkimus hoitotieteessä. 3.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kauppi, A. & Takatalo, A. 2014. Mentalisaation psykoanalyttiset juuret. Julkaisussa Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa. Toim. A. Viinikka. Mannerheimin lastensuojeluliitto Oy. Tampere: Hämeen Kirjapaino.

Kuitunen, M. 2023. Terveyskirjasto. Pulauttelu ja oksentelu lapsella. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00475#s1> [viitattu: 16.3.2024].

Korpilahti, P. 2021. Terveysportti. Artikkelit. Puheen- ja kielenkehityksen arviointimenetelmä, lumiukko testi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/nla00038> [viitattu: 23.4.2024].

Lampinen, K. 2022. Kuvan näkeminen taito. Mielikuvitus ja kehollinen näkeminen kuvataidekasvatuksessa. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteen ja kulttuurin tiedekunta. Tampere yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/139726/LampinenKristiina.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [viitattu: 13.4.2024].

Lappi, M. 2001. Karsastuksen tutkimus ja hoito. Lääketieteellinen aikakauskirja Duoecim. Käypähoito. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.duo-decimlehti.fi/duo92238> [viitattu: 28.4.2024].

Makkonen, S. 2018. Vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia 4-5- vuotiaiden lastensa fyysisestä aktiivisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Pro gradu-tutkielma. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylän yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57173/URN:NBN:fi:ju-201802251592.pdf?sequence=1> [viitattu: 2.4.2024].

Mankinen, K., Jokinen, I., Lintu, R., & Schulman, M. 2015. Pikkulapsesta koululaiseksi. Psykodynaaminen näkökulma tunne-elämän ja ihmissuhteiden kehitykseen. Terapia säätiö. Tammerprint oy.

Marjamäki, E.; Kosonen, S.; Törrönen, S. & Hannukkala, M. 2015. Lapsen Mieli. Mielenterveystaitoja varhaiskasvatukseen ja neuvolaan. 2. painos. Suomen mielenterveysseura.

MLL. Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2023. Vauvan aistien kehitys, 0- 1 v. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/0-1-v/vauvan-aistien-kehitys/> [viitattu 24.3.2024].

Opetushallitus. 2021. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteet. Määräykset ja ohjeet. WWW-dokumentti. Saatavissa:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Kaksivuotisen_esiopetuksen_kokeilun_opetussuunnitelman_perusteet_2021.pdf [viitattu 28.4.2024].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016. Tieteelliset perusteet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksille. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75406/OKM22.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu: 27.4.2024].

Perttilä, A. 2007. Ohjeita posterin tekoon. Laurea ammattikorkeakoulu. Viestintäpiste. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://docplayer.fi/101316-Ohjeita-posterin-tekoon.html> [viitattu: 19.4.2024].

Piaget, J. 1988. Lapsi maailmansa rakentajana. WSOY. Juva.

Puolakanaho, A. 2021. Terveysportti. Artikkelit. Luki valmiuksien arviointimenetelmä, Lukiva. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/nla00047> [viitattu: 23.4.2024].

Puura, K. 2020. Pienten lasten pelot ja niiden kanssa pärjääminen. Artikkelit. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/05/13/pienten-lasten-pelot-ja-niiden-kanssa-parjaaminen> [viitattu: 27.4.2024].

Puustjärvi, A. 2024. Aistitiedon käsittelyn vaikeudet. Ymmärrystä ja sujuvampaa arkea. Santalahti. Printon, kirja.

Plym, J. 2019. Kognitiivisten toimintojen rakenne leikki-iässä ja kehityksellisessä kielihäiriössä. Pro gradu- tutkielma. Lääketieteen tiedekunta. Helsinki Yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/9760701f-7967-4a78-8f18-49738b120f9f/content> [viitattu: 20.4.2024].

Rannikko, U. 2008. Yhteinen ja erillinen lapsuus. Sisarusten sosiaalistava vaikutus. Akateeminen Väitöskirja. Sosiologinen ja sosiaalipsykologian laitos. Tampere yliopisto.

Renko, M. Niinikoski, H. Palmu, S. 2023. Lastentaudit. Duodecim kirja. 7 painos.

Ruokavirasto. 2024. Ravitsemus ja ruokasuositukset. Imeväisikäiset ja lapset. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/terveytta-edistava-ruokavalio/ravitsemus--ja-ruokasuositukset/imevaisikaiset-ja-lapset/> [viitattu: 7.4.2024].

Saarinen, M., Korpilahti, U. & Salo, J. 2023. Terveysportti. Neuvola-tietokanta. Lastenneuvola. Neljän vuoden ikäisen lapsen laaja terveystarkistus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/nla00082?toc=1112237> [viitattu: 18.4.2024].

Sareva, K. 2003. Winnicottiin henkilö ja teoria. Psykoterapia. Artikkel, 155-169. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.psykoterapia-lehti.fi/tekstit/saraneva_winnicott.htm [viitattu: 24.5.2024].

Salpa, P. & Autti-Rämö I. 2010. Lapsen ensimmäinen vuosi. Kehitys ei etene odotetusti, mitä tehdä?

Schulman, M.; Kalland, M.; Leiman, A-M. & Siltala, P. 2007. Lastenpsykoterapia ja sen vuorovaikutukselliset ulottuvuudet. 2 painos. Terapia säätiö. Helsinki.

Silen, S. 2013. Posterikurssi. Jyväskylä Yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/tvt/tiedonvisualisointi/POSTERILuento%20ilman%20kuvia.pdf> [viitattu: 6.4.2024].

Silven, M. 2016. Mitä varhainen vuorovaikutus ja 2- vuotiaan kielitaito kertovat kehityksen jatkumosta. PDF-dokumentti. Journal.fi. 2/2006. 115–122. Saatavissa: <https://journal.fi/pk/article/view/6657/5434> [viitattu: 5.4.2024].

Sinkkonen, J. 2018. Kiintymyssuhteet elämänkaaressa. 1. painos. Helsinki: Duodecim.

Sinkkonen, J. & Kalland, M. 2011. Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen. 1 Painos. WSOYpro Oy. Helsinki.

Sinkkonen, J. 2022. Kiintymyssuhteet elämänkaareissa. Helsinki: Duodecim.

Sinkkonen J, 2003. Lähtökohtana vuorovaikutus. Teoksessa lapsen kiintymissuhteen syntyminen ja sen häiriöt. Niemelä, P., Siltala, P & Tamminen, T. (Toim) Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Osakeyhtiö Helsinki. Wsoy kirja.

Storvik-Sydänmaa, S., Talvensaari, H. & Kaisvuo, T. 2015. Lapsen ja nuoren hoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro.

Storvik-Sydänmaa, S., Talvensaari, H. & Kaisvuo, T, Uotila, N. 2012. Lapsen ja nuoren hoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro.

Storvik-Sydänmaa, S., Tervajärvi, L. & Hammar, A- M. 2019. Lapsen ja perheen hoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro.

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. 2024. Elintavat ja Ravitsemus. Ravintosuositukset. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/elintavat-ja-ravitsemus/ravitsemus/ravitsemussuosituksset> [viitattu: 6.4.2024].

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. 2023. Lapsen uni. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/lapsen-uni> [viitattu: 6.4.2024].

Terveysten ja Hyvinvoinninlaitos. 2023. Kansallinen rokotusohjelma. Rokotusohjelma lapsille sekä aikuisille. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/infektioaudit-ja-rokotukset/tietoa-rokotuksista/kansallinen-rokotusohjelma/rokotusohjelma-lapsille-ja-aikuisille> [viitattu: 22.4.2024].

Terveyskylä. 2023. Jalkaterä Lattajalka. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/lasten-ja-nuorten-ortopedia/jalkater%C3%A4/lattajalka> [viitattu 6.4.2024].

Terveyskylä. 2024. Vastasyntyneen perushoito. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/synnytyksen-ja-keuhkojen/vastasyntynyt/vastasyntyneen-perushoito> [viitattu: 16.3.2024].

Terveyskylä. 2023. Lapsen kasvu ja kehitys ortopedian näkökulmasta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/lasten-ja-nuorten-ortopedia/mitka-on-lasten-ja-nuorten-ortopedia/lapsen-kasvu-ja-kehitys-ortopedian-nakokulmasta> [viitattu: 16.3.2024].

Terveyskylä. 2023. Lapsen terve kasvu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/lapsen-kasvu-ja-hormonitoiminta/lapsen-kasvu/lapsen-terve-kasvu> [viitattu: 23.3.2024].

Tirkkonen, T. 2015. Early attachment, mental well-being and development of Finnish children at preschool age: twinship - risk or opportunity? Väitöskirja. Lääketieteellinen tiedekunta. Oulun yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://finna.fi/Record/uef.9910798703705966?sid=4709473127> [viitattu: 15.4.2024].

UKK- Instituutti. 2024. Liikunta. Liikkumisen vaikutus lapsen kehitykseen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/liikkumisen-vaikutukset/liikunta-ja-lapsen-ja-nuoren-kehittyminen/> [viitattu: 7.4.2024].

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5. päivitetty painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Vilka, H. 2021. Näin onnistunut opinnäytetyössä ratkaisut tutkimusten umpikujiin. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Vuori, J., 2023. Tutkimusetiikka ihmistieteissä. Tietoarkisto. Tampereen yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimuseiikka/tutkimuseiikka-ihmistieteissa/](https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimuseiikka-ihmistieteissa/) [viitattu 28.4.2024].

Xamk. 2024. Tietoa Xamkista. WWW-dokumentti. Saatavissa:
<https://www.xamk.fi/xamk/> [viitattu: 14.2.2024].

Xamk. 2024. Tutkimusluvan teoriaa. WWW-dokumentti. Saatavissa:
<https://libguides.xamk.fi/avoinTKItoiminta/luvat> [viitattu 19.5.2024].

TAULUKKO 1. Tiedonhakupöytä

Tietokanta	Hakusanat (AND, OR)	Rajaukset	Hakutulosten lukumäärä	Valittujen lukumäärä
Finna.fi	"Fyysinen kasvu"	Verkossa saatavilla, opinnäytetyö, pro gradu, 2018-2024	230	1
Finna.fi	0-1 vuotiaan lapsen kasvu ja kehitys	verkossa saatavilla, 2018-2024	4	-
Finna.fi	Cognitive development	Verkossa saatavilla, 2015	115	1

Tietokanta	Hakusanat (AND, OR)	Rajaukset [vain tarvittaessa]	Hakutulosten lukumäärä	Valittujen lukumäärä
Journal.fi	4-6 vuotiaan lapsen kasvu ja kehitys	vastaavuus, laskeva	200	-
Journal.fi	Lapsen kielen fonologinen kehitys	vastaavuus, laskeva	1	-
Pubmed.fi	Child cognitive	full text, 2013-2024	783	-

Tietokanta	Hakusanat (AND, OR)	Rajaukset [vain tarvittaessa]	Hakutulosten lukumäärä	Valittujen lukumäärä
Pubmed.fi	Children`s cognitive development	full text, 2015	2	-
Journal.fi	Mitä varhainen vuorovaikutus ja 2-vuotiaan kielitaito kertovat kehityksen jatkumosta.	Vastaavuus, laskeva	2600	1
Pubmed.fi	Kognitive development of toddler	2013-2024	123	-
Finna.fi	Kuvan näkeminen	Verkossa saatavilla, 2022-2024	2255	1

Finna.fi	1-3 vuotiaan lapsen kasvu ja kehitys	Saatavilla verkossa, 2017-2024	11	-
Google Scholar	Structure of Cognitive-Functions in Monolingual Preschool Children With Typical Development and Children With Developmental Language Disorder	2021-2021	1	1

TAULUKKO 2. Kirjallisuustaulukko

Liite 2

Tutkimukset	Tutkimuskohde	Otoskoko, menetelmä	Keskeiset tulokset	Mielenkiinto omat opinnäytetyön kannalta.
Sinkkonen, J. 2018. Kiintymyssuhteet elämänkaareissa. 1. painos. Helsinki: Duodecim.	Kiintymyssuhteen merkitystä ja kehittyminen vauvasta vanhempaan.	Kirjallisuuskatsaus	Vanhemmilla on iso merkitys kiintymyssuhteen muodostamisessa.	Lapsella on synnynnäinen tarve kiinnittyä hoivajaansa.
Makkonen, S. 2018. Vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia 4-5-vuotiaiden lastensa fyysisestä aktiivisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Pro gradu- tutkielma. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylän yliopisto. Saatavilla: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57173/URN:NBN:fi:jyu-201802251592.pdf?sequence=1	Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia 4–5- vuotiaiden lastensa fyysisestä aktiivisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä suhteessa aikaisempaan, suositusten yhteydessä koottuun tutkimustietoon.	Teemahaastattelu, viiden perheen äitejä haastattelu	Äitien näkemykset ja kokemukset olivat monilta osin yhteneväiset varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten (2016) kanssa. Äidit olivat yhtä mieltä siitä, että lasten fyysiseen aktiivisuuteen vaikuttavat monet eri tekijät, ja riittävästä aktiivisuudesta huolehtiminen	4-5 vuotiaan lapsen fyysinen aktiivisuus ja sen muuttuminen edellistä suosituksista.

			vaatii näiden kaikkien tekijöiden huomioimista.	
Silven, M. 2016. Mitä varhainen vuorovaikutus ja 2- vuotiaan kielitaito kertovat kehityksen jatkumosta. PDF-Dokumentti. Journal.fi. 2/2006. 115–122. Saatavissa: https://journal.fi/pk/article/view/6657/5434	Tavoitteena on esitellä, mitä varhainen vuorovaikutus ja 2-vuotiaan kielitaito paljastavat puhekielen ja kirjoitetun kielen	Katsausartikkeli	Tulokset tukevat näkemystä suotuisan kielen kehityksen kasautuvista vaikutuksista. Monet piirteet 2-vuotiaan lapsen ja vanhemman suhteessa näyttävät ennustavan lapsen kielitaitoa.	2- vuotiaan kielen kehitys.
Honkanen, E. 2022. Pelillisyyden hyödyntäminen neuvolaikäisen lapsen karkeamotorisessa kehityksessä. Ylempi amk. Sosiaali ja terveysalan korkeakoulututkinto. Kaakkois-suomen ammattikorkeakoulu. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/h	Tarkoituksena oli kuvata, miten pelillisyyttä voidaan hyödyntää 2½–6-vuotiaan lapsen karkeamotorisen kehityksen tukemisessa neuvolassa.	Tutkimuksellinen kehittämistyö, sähköinen kysely, 132 neuvolaikäisen 2½–6-vuotiaan lapsen vanhempaa ja huoltajaa.	Tulosten perusteella kuitenkin lasten pelaamisen määrä perinteisten ja digitaalisten pelien välillä oli hyvinkin tasainen.	Motorisen kehityksen eri menetelmistä.

andle/10024/786005/Honka-nen_Elisa.pdf?sequence=2&isAllowed=y				
Rannikko, U. 2008. Yhteinen ja erillinen lapsuus. Sisarusten sosiaalista vaikutusta. Akateeminen Väitöskirja. Sosiologinen ja sosiaalipsykologian laitos. Tampere yliopisto.	Tarkoituksena oli kuvata sisarusten välistä sosiaalisuutta yleisesti.	Tutkimusaineisto on kerätty sekä kvantitatiivisin ja kvalitatiivisin menetelmin kyselyn ja havainnointi	Kiintymisen voi olla hyvin eritasoisista ja sisarusten välillä kiintymissuhde on myös tärkeä ikä eron ollessa suuri	Sisarusten vaikutuksesta lapsen psykosiaaliseen kehitykseen.
Järvinen, K. 2022. "Pienet leikit" sosiaalinen osallisuus 5-6 vuotiaiden lasten ja vapaassa leikissä. Pro gradu- tutkielma. Kasvatus tieteen laitos. Jyväskylän Yliopisto. Saatavilla: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/85628/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-202302241891.pdf?sequence=1&isAllowed=y	Tässä laadullisessa, etnografisella lähestymistavalla toteutetussa tutkimuksessa oli tavoitteena selvittää millaisia sosiaalisen osallisuuden ilmiöitä lasten vapaaseen leikkiin liittyy ja miten lapset ilmaisevat sosiaalista osallisuutta yhteisissä leikeissään.	Tutkimusaineisto kerättiin 5–6-vuotiaiden lasten päiväkotiryhmässä etnografisena havainnointitutkimuksena.	Tutkimus osoitti sosiaalisen osallisuuden ilmenevän lasten vapaassa leikissä merkityksellisten suhteiden, hyväksynnän, yhteisymmärryksen ja jaetun ilon kautta.	5-6 vuotiaan lapsen sosiaalisuudesta leikkejä kohtaan.

<p>Lampinen, K. 2022. Kuvan näkeminen taito. Mielikuvitus ja keholinen näkeminen kuvataidekasvatuksessa. Pro gradututkielma. Kasvatustieteen ja kulttuurin tiedekunta. Tampere yliopisto. Saatavilla: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/139726/LampinenKrisTiina.pdf?sequence=2&isAllowed=y</p>	<p>Tavoitteena selvittää millainen on mielikuvituksen ja keholisen näkemisen suhde kuvataidekasvatuksessa.</p>	<p>Kirjallisuuskatsaus</p>	<p>Tutkielma osoittaa, että kuvataidekasvatus voi olla mieltä ja kehoa eheyttävää kasvatusta ja on parhaimmillaan esteettistä näkemään saattamista ja keholista vuorovaikutusta maailman kanssa.</p>	<p>Mielikuvitus käsityksen tarkoituksen ja mitä voidaan sanoa lapsen mielikuvituksesta.</p>
<p>Tirkkonen, T. 2015. Early attachment, mental well-being and development of Finnish children at pre-school age: twinship - risk or opportunity? Väitöskirja. Lääketieteellinen tiedekunta. Oulun yliopisto. Saatavilla:</p>	<p>Tavoitteena 18kk kiintymissuhteen ja kognitiivisen taidot: mikä vaikuttaa kiintymissuhteeseen ja onko mahdollista, että kaksoiset tuovat toiselleen turvaa.</p>	<p>Kirjallisuuskatsaus</p>	<p>Tutkielma osoittaa turvallinen kiintymyssuhde ja perheen korkeampi sosioekonominen asema ennustaa parempaa kognitiivista kyvykkyyttä.</p>	<p>Opin kiintymissuhteen merkityksestä.</p>

https://finna.fi/Record/uef.9910798703705966?sid=4709473127			Äidit raportoivat kaksoilla vähemmän mielenterveyteen viittaavia ongelmia kuin yksillä.	
<p>Plym, J. 2019. Kognitiivisten toimintojen rakenne leikki-iässä ja kehityksellisessä kielihäiriössä. Pro gradu- tutkielma. Lääketieteen tiedekunta. Helsinki Yliopisto. Saatavilla:</p> <p>https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/9760701f-7967-4a78-8f18-49738b120f9f/content</p>	Tavoitteena selvittää millainen kognitiivisten toimintojen rakenne leikki-ikäisillä on poikkileikkausaineistossa, ja verrataan tyypillisesti kehittyvien ja kielihäiriöisten lasten rakenteita	Kirjallisuuskatsaus, Tutkittiin 22 erilaisella tehtävällä ja Eksploratiivisen faktorianalyysillä.	Tutkielma osoittaa, että leikki-ikäisten kognitiiviset toiminnot ovat eriytyneitä vanhempien. Malli ei sopinut DLD-ryhmälle, jossa suoriutumista selittivät ei-kielien taitojen, kielellisen ymmärtämisen, kielellisen muistin sekä nimeämisen/tuottamisen faktorit.	Kognitiivisen toiminnan merkitys rakenteen ja mielikuvan vuoksi.

Saatekirje

Hei!

Olen viimeisen vuoden sairaanhoitajaopiskelija ja teen opinnäytetyön alle kouluikäisen lapsen kasvusta ja kehitystä. Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoille posterin alle kouluikäisten lasten kasvusta ja kehityksestä. Posterin käsittelee fyysisen, psykososiaalisen, motorisen ja aisti ja kognitiivisen kehityksen eri vaiheet tiivistetysti kertoen tärkeimmät asiat vastasyntyneestä-kuusivuotiaaseen.

Kyselyn tarkoituksena on kerätä palautetta posterin sisällöstä sekä ulkonnäöstä. Hyödynnän kyselyn saamaa palautetta posterin viimeistelyssä. Kysely toteutuu Webropoli kyselynä, jonka linkin löydät tekstin lopusta. Posterin löytyy sähköpostista saatekirjeen mukana erillisestä liitteestä.

Kyselyyn vastaaminen vie muutaman minuutin ja kysely toteutetaan täysin nimettömänä. Toivon että tutustut posteriin ja sen jälkeen vastaisit muutama kysymykseen. Kyselyyn vastaaminen olisi minulle tärkeää, jotta pystyn kehittämään vielä posterista toimivan kokonaisuuden. Kysely on auki kaksi päivää. Se avautuu maanantaina 13.5. 2024 ja sulkeutuu 14.5.2024. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja sen saa lopettaa missä vaiheessa tahansa. Kysely toteutetaan luottamuksellisesti eikä yksittäinen henkilö ole vastauksista tunnistettavissa. Kiitos vastaamisesta!

Kyselyn linkki: <https://link.webropolsurveys.com/S/507D9D09C3536DAE>

Yst. Saara Leppänen

csale022@edu.xamk.fi

Posterit alle kouluikäisen lapsen kasvusta ja kehityksestä

1. Olen ymmärtänyt saamani tutkimustiedotteen. Ymmärrän, mikä tutkimus on kyseessä ja ettei henkilötietojani käsitellä, eikä minua voida yksittäistä tunnisteista tunnistaa. Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista eikä siitä aiheudu minulle negatiivisia seuraamuksia.

Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani tutkimustiedotteen ja haluan osallistua tutkimukseen.

2. Onko ulkoasu visuaalisesti selkeä?

Kyllä

Ei

3. Onko posterissa riittävästi tietoa?

Kyllä

Ei

4. Onko asiat kerrottu selkeästi?

Kyllä

Ei

5. Onko tieto keskeistä?

Kyllä

Ei

6. Onko lähteet merkattu riittävän selkeästi?

Kyllä

Ei

7. Avoimet kommentit posterista?

0-6v. LAPSEN KEHITYS ja KASVU

Johdanto:

Posterit on toteutettu oppinäytetyönä lasten ja nuorten hoitotyön kursseille. Posterit on tarkoitettu sairaanhoitajaopiskelijoille. Posterit kertoo lyhyesti ja ytimekkäästi tärkeitä asioita lapsen kasvusta ja kehityksestä. Lisätietoa löytyy oppinäytetyöstäni nimellä "Alle kouluikäisen lapsen kasvu ja kehitys."

TOP 3 tärpit:

1. neuvolassa tarkkaillaan lapsen kehitystä ja kasvuun vuosittain tehostetusti
2. raketukset annetaan THL-ohjelman mukaan
3. nukkuminen ja ravinto on tärkeitä kasvuun kannalta

Psykososiaalinen kehitys:

- 0-1v. perusturvallisuus alkaa syntyä, ruoka, raukaus, turva
- oraallinen vaihe, liittyy vauvuuteen
  - vauva ottaa tuntumaa suun kautta
- kiintymyssuhde alkaa muodostua holvaaviin aikuisiin
  - vanhemman johdon mukaisuus kasvattaa kiintymyssuhdetta
- 1-3v. lapsi valitsee asian esim. lelut, josta tulee siirtymäobjekti
- kiinnostus ympäristöstä lisääntyy
- anaalinen vaihe, jossa ottaa haltuun omia ruumiintointintojaan ja opettelee siistiksi
- haluaa auttaa vanhempia ja tehdä itse
- syntyy halu ymmärtää ja tulla ymmärretyksi eli mentalisaatiokyky
- syyllisyyden tunne alkaa hahmottua vasta 3v iässä
- aikuisen tasapainottava vaikutus laskee lapsen stressitasoa
- 4-6v. fallinen vaihe, lapsen oma identiteetti vahvistuu
- lapsen empatiakyky ja moraalit kehittyvät
- oicipaallinen konflikti: lapsen oma identiteetti vahvistuu

TOP 3 tärpit:

1. äidin ääni ja kieli tuttu ja kohdusta
2. jakatelusta alkaa puhe syntyä
3. puhe on merkityksellinen osa kasvua

Aisti- ja kognitiivinen kehitys:

- 1kk sensomotorinen vaihe, kirkkaat valot ja huomioidut äänet
- 2-3kk seuraa kohdetta katseella
- 4-5kk seuraa katseellaan ääntä ja tunnistaa perheen kasvot
- 6kk alkaa vierastaa ihmisiä
- 8kk havainnointi alkaa kehittyä
- 1v. tilan ja suunnan käsitys hahmottuu
- 2v. puheen tuottaminen lisääntyy merkittävästi
- 3v. alkaa uhmalla ja tietää ikänsä ja sukupuolen
- 4v. ymmärtää asioita konkreettisesti
- 5v. tarkkaavaisuus ja pitkäjänteisyys lisääntyy
- 6v. osaa tehdä tehtäviä loppuun asti

LÄHTEET:

- Sinkkonen, J. Kiintymyssuhteet elämänsäkaressa. Helsinki: Duodecim. 2022
- Storvik-Sydänmaa, S., Talvensaari, H. & Kalsuo, T. Lapsen ja nuoren hoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro. 2015
- Puustjärvi, A. Aistitiedon käsittelyn vaikeudet. Ymmärrystä ja sujuvampaa arkea. Santalahti. Printori, kirja. 2024

Fyysinen kehitys:

- vastasyntyneet painaa 2,5-4,5kg, pituus 48-53 cm, pään ympäry 35cm
- aukoleita kallossa 2 syntymähetkellä kasvamisesta johtuen
  - iholla valkoinen voidemainen kina toimii suojana ja lämmöneristäjänä
  - pulauttelee syömisen yhteydessä
  - nukkuu 14 - 16 h ja pärjää pelkällä rintamaidolla
- 6kk ikäinen painaa 5-9 kg, pituus 60cm, hampaat alkavat puhkeamaan
- nukkuu 10 h ja kahdet päiväunet
  - tottunut soseisiin ja aloittaa kiinteän ruoan syömisen
- 1 v. ikäinen painaa 8-13kg, pituus 75cm, pään ympäry 47cm
- syö perheen kanssa samoja ruokia, tarve 4-6 krt. päivässä
  - opettelee potan käyttöä
- 2 v. iässä maitohampaat puhkeavat
- unentarve 10-13h ja yksillä päiväunilla
- 3 v. potan käytöstä siirrytään tavallisen wc-istutimen käyttöön
- lattajalkaisuus alkaa hävitämään iän myötä
  - neurologisen kehityksen kartoitus
- 4-5 v. paino lisääntyy 3 kg/v. ja pituus kasvaa 5-10 cm
- pysyvät hampaat tulevat maitohampaiden tilalle
- 6v. kasvupyrähdykset ja fyysinen kehitys nopeaa
- unentarve 10 tuntia

TOP 3 tärpit:

1. itku lisää kiintymyssuhdetta lähdetuksen kautta
2. vanhemman ja lapsen kiintymys tärkeää
3. syli on lapselle tärkeä paikka

Motorinen kehitys:

- 0-1v. liikkuminen alkaa ryömimällä sitten konttaamalla ja kävelemällä
- heijasteet ovat refleksimaisia toimintoja
  - ♦ oraaliset heijasteet ovat
    - hamuamishajaste
    - imemis- ja nielemisreaktio
    - yökkäysreaktio
  - ♦ toonisia heijasteita ovat
    - tarttumishajaste 0-3kk
    - maronhajaste
    - babinskihajaste
- 2-3kk hamuaa esineitä ja nostaa päätä vatsallaan ollessaan
- 4kk kääntyy vatsalta selälleen ja tavoittelee esineitä kaksin käsin
- 5kk oppii istumaan tuettuna
- 6kk pitää tuttipullosta kaksin käsin
- 8-9kk pinsettiote alkaa toimia
- 10kk pystyy seisomaan yksin ja kiipeämään portaita
- 1v. oppii ensimmäiset sanat ja alkaa ymmärtää ohjeita
- 2v. piirtää kämmenotteella ja kantaa tavaroita käsissään
- 3v. pystyy pukemaan, riisumaan ja tasajalkahyppely onnistuu
- 4v. lopettaa yökastelun, alkaa ns. kysehykiä
- 5v. opettelee kirjoittamista ja pyöräilee ilman tukea
- 6v. käden ja silmän yhteistyö kehittyy =>

TOP 3 tärpit:

1. vastasyntyneen näkö on epätarkka ja värinäkö heikko
2. näön katsastus on tavanomaista
3. uhmalla 3v.

Kuvat MS 365

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Oppinäytetyö Saara Leppänen 2024